NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 15 גראשען

10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

14-טער יאהרגאנג | לאדז, מאנטאג פ' האזינו ב' ה' תשרי תרצ"ז | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 Adres Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 1.06 | Łódź Poniedziałek, 21 Września 1936 | № 219

פוילישע רעגירונג וועט פאדערן
ענטשעדיגונג פון דער ארץ-ישראל מאכט
פאר געפאלענע, פערוואונדעטע און פערניכטעטע פערמעגען פון פוילישע בירגער

וו א ר ש א, 20 (טעלעפאניש)

אין די רעגירונגס-קרייזען איז ענטשטאנען א פראיעקט זיך צו ווענדען צו דער ענגלישער מאכט אין ארץ-ישראל און פאדערן ענטשעדיגונג פאר די דערהרגעטע, פערוואונדעטע און פערניכטעטע האב און גוטס פון פוילישע בירגער בעת די אונרוהען אין ארץ-ישראל.

פערשטארקט געווארן בכדי צו שטערן דעם גע-וועהר-שמוגעל קיין ארץ-ישראל. ענגלישע אעראפלאנען האבען ענטדעקט איי-ניגע לאסט-אויטאס וואס האבען געשמוגעלט געוועהר פון איראק, די אויטאס זענען פערהאלטען גע-ווארען.

נעבען בית-שאן זענען אונטערגעציינדען גע-ווארען די נאפט-רערן פון דער פעטראלעאום-קאמ-פאניע.

לויה פון 8-יעהריגען קרבן
טעראריסטען בעשיסען דעם בית-עולם וואו די לויה האט געזאלט פארקומען

י ר ו ש ל י ם, 20 (יט"א טעל.)

היינט 11 א זייגער איז פארגעקומען די לויה פון דעם 8-יעהריגען אליעזר קורגערבער. די לויה האט געזאלט פארקומען נעכטען אין אוועיד אבער אראבישע טעראריסטען האבען געעפענט א שיסעריי אין שכנות מיט דעם בית עולם אין טבריה און די לויה איז אפגעלעגט געווארען אויף היינט.

ארום דעם העסליכען פערברעכען ווערט גע-פיהרט א ענערגישע אויספארשונג, די שפארען פיהרען צו א בעדואינישען לאגער נעבען טבריה.

שוידערליכע אויטא-קאטאסטראפע
מיט לאדזער אומאנער חסידים
זעה זייט 7.

פערבעסערט זיך דער געזונד-צושטאנד פון מאיר דיזענגאף

י ר ו ש ל י ם, 20 (יט"א טעל.)

היינט איז פארגעקומען א בעסערונג אין דיזענהאפס געזונדצושטאנד, די נאכט האט ער פער-בראכט רוהיג. ער געפינט זיך אונטער דער אויפזיכט פון אייניגע תל-אביב'ער דאקטוירים.

וואוקאפ קומט קיין תל-אביב

י ר ו ש ל י ם, 20 (יט"א טעל.)

אין תל-אביב ווערט ערווארט דער הויך-קא-מיסאר וואוקאפ פאר וועלכען עס וועט זיך פארשטע-לען א דעלעגאציע וועגען דער פליטים פראגע.

מען ערווארט, אז צוזאמען מיט וואוקאפ, זאל אויך קומען גענעראל דיל.

1 אראבער דערהרג'עט, 1 פערוואונדעט
בעת א צוזאמענשטויס מיט מיליטער

י ר ו ש ל י ם, 20 (יט"א טעלעגר.)

נעבען יאוואד, נישט ווייט פון דזשענין איז פארגעקומען א צוזאמענשטויס צווישען מיליטער און אראבישע באנדעס. 1 אראבער איז דער-הרג'עט געווארען, 1 פערוואונדעט, פון מיליטער האט קיינער נישט געליטען.

געוועהר-שמוגעל פון עבר-הירדן קיין ארץ-ישראל

י ר ו ש ל י ם, 20 (יט"א טעל.)

די רעגירונג פון עבר-הירדן האט ארויסגעגעבען א פערבאט ארויסצופיהרען געוועהר קיין ארץ-ישראל, די גרעניץ וואך פון עבר-הירדן איז

500 דעלעגאטען פון 200 שטעט
האבען נעכטען פראקלאמירט די אקציע פאר דעם טעראריזירטען ישוב אין א"י

וו א ר ש א, 20 (טעלעפאניש)

אין פערזאמלונגס-זאל פון דער יודישער קהלה איז נעכטען פארגעקומען דער גרויסער צוזאמענ-פאהר פון פוילישען יודענטום צו פראקלאמירען די אויסטאהמס-אקציע פארן ישוב.

צום צוזאמענפאהר זענען געקומען 500 דעלע-גאטען פון 200 שטעט פון אלע ציוניסטישע ריכ-טונגען און פארשטעהער פון 100 יודישע קהלות.

נאכ'ן אדורכלייענען די רשימה פון די דעלעגא-טען האט מען געוועהלט א פרעזידיום, אין וועלכען ס'זענען אריין: פראפ. שאר, ד"ר גאטליב, לעוויטע, שווערעשאווסקי, מאזור, ד"ר קאהאנע, ד"ר שיפער, ד"ר ראזענבלאט, ד"ר זאמערשטיין, זילבערשטיין,, ד"ר טארטאקאווער, ד"ר מיליקאווסקי, משה לומאן א. א. דעם צוזאמענפאהר האט געעפענט איננחש. ריים, וועלכער האט אנגעוויזען אויף דער אקציע פון פדיון הנפש, וועלכער דארף אדורכגעפיהרט ווערען דורך דעם ישוב.

ס'האבען גערעדט ווייטער יצחק גרינבוים, וועל-כער האט ארומגערעדט די לאגע פון ארץ ישראל און אנגעוויזען, אז די ענגלישע רעגירונג האט געדארפט מיט 4 חדשים צוריק טון דאס, וואס זי האט איצט בעשלאסען.

הרב פישמאן און בערל לאקער האבען ערקלערט, אז די 16 מיליאן יודען וועלען נישט לאזען אנ-ריהרען די עליה.

דאן זענען געוועהלט געווארען די פאליטישע ווירטשאפטליכע, ארגאניזאציאנעלע און פינאנציעלע קאמיסיע פון פראקלאמירען די אקציע.

די קאנפערענץ איז געשלאסען געווארען מיט א פייערליכע אקאדעמיע אין טעאטער „נאוואשטשי". דער פארזיצער פון דער שלוס-זיצונג ד"ר שיפער האט אדורכגעלייענט די רעזאלוציעס, וועלכע זענען אנגענומען געווארען דורך די קאמיסיעס, וועלכע האבען געארבייט א גאנצען טאג.

ד"ר שיפער האט אויך ערקלערט, אז די קאנ-פערענץ האט בעשלאסען אין די נאהענטסטע טעג זיך צו ווענדען מיט אן אפעל צו דער יודישער בע-פעלקערונג אין פוילען וועגען א קריגס-קאנטריבוציע פאר דעם פערנאסענעם יודישען בלוט דורך די טער-ראריסטישע אראבישע באנדעס און ארץ ישראל.

הרב פישמאן האט געהאלטען א קורצע רעדע און געזאגט, אז איבער די קדושים דארף מען מאכען צוויי ברכות: איינע ברוך דיין אמת און די צווייטע שהחינו, צוליב דעם וואס מיר זענען גליקליך צו הא-בען די ערשטע קרבנות פאר אייגענע זאך און נישט פאר פרעמדע ענינים.

א שטארקע רעדע האט געהאלטען יצחק גרינ-בוים, וועלכער האט געזאגט, אז וואס שטארקער עס וועט דער טעראר, אלץ מעהר איז דער דראנג קיין ארץ ישראל. די אראבער האבען פערעפענטליכט אין דער אויסלענדישער פרעסע א דראהונג צו די יודען נישט פאהרען קיין ארץ ישראל. די דאזיגע דראהונג האט אבער נישט געהאט קיין שום ערפאלג. גרינ-בוים אפעלירט צו די פערזאמלטע צו שאפען דעם קריגס-בודזשעט פאר דעם יודישען ישוב. נאך דער רעדע פון בערל לאקער איז דער צוזאמענפאהר גע-שלאסען געווארען.

ל ע מ ב ע ר ג, 20 (טעלעפאניש)

אין לעמבערג איז פארגעקומען א צוזאמענפאהר פון די ציוניסטישע ארגאניזאציעס אין גאליציען. נאך די רעדעס פון הרב גאלד און יוסף שפרינצאק, איז בעשלאסען געווארען צו פראקלאמירען די אק-ציע פארן ישוב. ס'זענען אנוועזענד געווען 150 דעלעגאטען פון 50 שטעט.

קאנפערענץ ביים „רונדען טיש"
צווישען אראבער און יודען. — די דאזיגע האנצעפציע געפינט פיל אנהענגער אין ענגלאנד

ל א נ ד א ן, 20 (ספ. טעל.)

צווישען די ענגלישע פאליטיקער געווינט אלס מזהר אנהענגער דער שטאנדפונקט, אז די איינציגע קאנצעפציע, וואס איז מוגל צוריקצו-שטעלען די ארדנונג אין לאנד איז דער פארשלאג פון א קאנפערענץ פון רונדען טיש. א בעזונדערס שטארקער אנהענגער פון דער דאזיגער קאנצעפציע איז דער בעקאנטער געלעהרטער דזשאהן גארסאן. ער פיהרט א פראפאגאנדע אין דער ריכטונג, אז די יודישע אגענץ זאל זיך אליין אפזאגען פון שטריק אויפ'ן קומענדיגען האלב יאהר. לויט זיין מיינונג, וואלט אזא בעשלוס געדינט אלס א יסוד צוריקצושטעלען די ארדנונג אין לאנד.

אין היינטיגען „אבסערווער" איז פערעפענט-ליכט א ארטיקעל, אין וועלכען עס ווערט געזאגט, אז די ענגלישע רעגירונג האט אין ארץ-ישראל גע-מאכט א סך פעהלערן. די צייטונג האפט, אז די קעניגליכע קאמיטע וועט שוין איינגיכען אנהויבען איהר ארבייט, און אז איהרע עמפפעהלונגען וועלען פערווירקליכט ווערען און עס וועט מיט זיי נישט געשעהען דאסזעלבע, וואס מיט אלע ביז איצטיגע קאמיטעס, וואס זייערע בעשליסען זענען פון דער רעגירונג נישט גענומען געווארען אין אכט.

די צייטונג איז זיכער, אז דאס אוועקשטעלן די פראגע אויף אזא אופן וואלט געדינט אלס יסוד פאר א שלום צווישען יודען און אראבער.

עס מוז אויפהערען — שרייבט דער „אבסערווער" — מיט דער פאליטיק פון אפנארען די יודען מיט האפנונגען, וואס קענען נישט ערפילט ווערען און דאס געבארען אראבער מיט נישט ערפילטע צו-זאגען. אזא פאליטיק איז נישט פעראייינבאר מיט דעם פרעסטיזש פון גרויסבריטאניען. מען דארף צוטרעטען מיט רצאלע מיטלען צו לעזען דאס פאלעסטינא-פראבלעם.

בלומס געשפרעך מיט אידענען
האט געגעבען גוטע רעזולטאטען

פ א ר י ז, 20 (ספ. טעל.)

דער ענגלישער אויסערן-מיניסטער אידען איז אנגעקומען אויפ'ן וועג גענף, קיין פאריז.

פ א ר י ז, 20 (ספ. טעל.)

די אויפמערקזאמקייט פון דער גאנצער פאריזער פרעסע און פאליטישע קרייזען איז היינט געווענדעט אויף דעם געשפרעך וועלכען אידען האט אפגע-האלטען מיט'ן פרעמיער בלום, מ'גיט צו דער דא-זיגער בעגעגעניש א גרויסע בעדייטונג. זי האט דעצידירען וועגען דער הייטערדיגער ליניע פון דער פראנצויזישער און ענגלישער פאליטיק וועגען דער פאציפיקאציע פון איירָאפּא.

פ א ר י ז, 20 (ספ. טעל.)

דאס געשפרעך פון פרעמיער בלום מיט'ן מיג. אידען האט געדויערט פון 6 ביז האלב ניין אוונד. ביידע מלוכה-מענער האבען ערקלעהרט, אז זיי זענען צופרידען פון אויסגאנג פון דעם געשפרעך. בלום האט ערקלעהרט, אז ער וועט שוין נאך אפפאהרען קיין גענף אויף 2 ביז 3 טעג, בלום וועט האלטען א גרויסע רעדע וועגען שלום.

בעסטיאליש אויסגעמארדעט א יודישע פאמיליע
לס קרבנות זענען געפאלען א מוטער 2 טעכטער און א זוהן—דער פאטער איז שווער פערוואונדעט

ק ר א ק א, 20 (ספ. טעל.)

נעכטען שפעט ביינאכט זענען אין דארף ניעד-דאוויע, מישלעניצער פאוויאט, אריין אין דער וואוי-נונג פון מיהל-בעזיצער מארדוס יאלדפינגער 2 בעוואפענטע באנדיטען וועלכע האבען פערלאנגט געלד וועך מיהל זיי אפגעזאגט, האבען זיי ער-מארדעט גאלדפינגערס פרוי, זיינע 2 טעכטער, א זוהן און דאס דינסטמיידעל. דער מיהל-בעזיצער אליין איז שווער פערוואונדעט געווארען. די מאכט פיהרט א שטרענגע אויספארשונג.

פעראייניגטער יודישער וואהל-בלאָק
רעוויזיאָניסטישער וואהל-קאָמיטעט

אונזער וואהל-פּלאַטפאָרם:

מיר קעמפען

פאַר אונזערע נאַציאָנאַלע און בירגערליכע רעכט

פאַר דער מיטהילף און אויפבוי פון דער יודישער מלוכה אין ארץ-ישראל

פאַר דער אונטערשטיצונג פון יודישער עמיגראַציע קיין ארץ-ישראל

פאַר ברויט און אַרבייט פאַר דער יודישער אָרימקייט

געגען ווייסער און רויטער אַסימילאַציע אויף דער יודישער גאַס

געגען ליקווידאַטאָרען פון ציוניזם

געגען שטערער און ברעכער פון יודישער אחדות

געגען עקסטערמינאַציע און ווירטשאַפטליכען באָיקאָט

אַלע נאַציאָנאַלע יודען, אַלע ציוניסטען שטימען פאַר אונזערע קאַנדידאַטען:

אין I קרייז **אברהם נאַפטאַלי**
קאָמענדאַנט פון „בית החייל".

אין VII קרייז **יעקב טילדער**
בעקאַנטער רעוו. כלל-טוער.

אין XI קרייז **מאיר זיידע**
געוו. ראַטמאַן אַקטיווער מיטגליד פון הצה"ר.

אין X קרייז **ד"ר י. דאַם**
בעקאַנטער געזעלשאַפטליכער כלל-טוער.

מאָרגען דינסטאַג, 8.30 אָוונט קומען פאַר 2 גרויסע וואהל-מיטינגען פון רעוויזיאָניסטישען וואהל-קאָמיטעט. איינער אין „קאָלאָסעאום" זגערסקאַ 17 פאַר די וועהלער פון 9 און 1 קרייז. און דער 2-טער אין לאָקאַל „נרדיה" קילינסקיעגאָ 85 פאַר די וועהלער פון 10-טען און 7-טען קרייז.

יודען וועהלער!

זונטאָג, דעם 27-טען סעפטעמבער, אין טאָג פון די וואהלען צום לאָדזער שטאָט-ראַט, וועהלט די בעקאַנטע אומפּאַרטייאישע כלל-טוער אין אונזער שטאָט, אויסגעפּרובטע פערטיידיגער פון אייערע רעכט.

איז 10-טען וואהל-קרייז:

שרייבט עלף מאָל אויפ'ן וואהל צעטל:

בנימין רום,

לאַנגיעהריגער ראַטמאַן, געוו. פּרעזעס פון דער לאָדזער קהלה

איז 7-טען וואהל-קרייז:

שרייבט אויפ'ן וואהל-צעטעל זעכס מאָל:

לייבוש ראָזענבערג,

פּרנס, ראַטמאַן פון דער האַנדעלס-קאַמער.

געדענקט! נאָר אומפּאַרטייאישע פאָרשטעהער קענען פערטיידיגען אייערע בלוטיגע אינטערעסען!

וואהל-קאָמיטעט פון אומפּאַרטייאיש-רעליגיעזע יודען אין לאָדז.

א עונג יום-טוב

קענט איהר נאָר האָבען אין גוט-בעקאַנטען און שטרענג כשר'ן

פּענסיאָנאַט

„NICEA"

KOLUMNA, Krakowska 3.

דער פּענסיאָנאַט געפינט זיך אין בעסטען, גרעסטען און שענסטען וואַלד פון קאָלומנאַ. פרישע און געשמאַקע שפייזען. פּינקטליכע און זאָרגפעלטיגע בעדינונג.

אויף די יום-טובים ווערט דאַווענען א ספּעצ. **אנגאזשירטער חזן.**

אויפ'ן פערלאַנג ספּעצ. דיעטעטישע קיך.

צו זעהר מעסיגע פּרייזען!

אינפאָרמאַציעס אין לאָדז:

ביי ר' חיים ווערדינער, אַנדזשעיאַ 5, טעל. 215-24

און אויפ'ן אָרט אין קאָלומנאַ.

די נעמסט ווערט ערוואַרט ביי דער באַהן.

יין כשר

ווער עס וויל הנאה האָבען פון זיין געלד און א אמת'ן עונג שבת ויום-טוב זאָל זיך איבערצייגען, אז נאָר ביי דער פירמע

„פּראַגרעס"

אייגענטימער זלמן גוטער. בעקומט מען גוטע

ראַדזיבעלער-ווייך און מעהד

אויך אַלע אַנדערע סאָרטען וויין און מעהד צו ביליגע פּרייזען.

פירמע „פּראַגרעס" — וויין און מעהד-פאַבריק

אינהאַבער: זלמן גוטער.

הויפּט-פערקויף: אַלטער מאַרק 2 אין פאַבריק.

ענגראָס-פערקויף: אַלטער מאַרק 2 אויפ'ן הויף.

גרינער-מאַרק 6 אין ווינגעשעפט הערצבערג (פריהער פאָלווערמאַכער).

אתרוגים

מובחרים וגם לולבים והדסים

במקח השוה אויף הורט און **ענצעל**

ישוין צו בעקומען ביי

Emanuel Kapelusz

Plac Wolności 10

אתרוגים

מובחרים, לולבים והדסים

שוין אנגעקומען: צו בעקומען ביי

שמואל הערש ליסס

פּאַמאַרסקאַ 5, טעל. 223-98

ווי כטיג פאַר דאַמען

נאָר **2** זל. ווערען פאַר איבערגען מאַכט די עלטעסטע

היטען

אויף גאַנץ ניי ווי אויך נייע היטען צו

3.50

„TOLA"

25 Zawadzka 25

דער פאָרשטעהער פון יודישע ווירטשאַפטליכע אינסטיטוציעס און פון דער אַרבייטענדער אינטעליגענץ

איבזשיצער

גרשון פּראַשקער

קאַנדידירט אין 10-טען וואהל-קרייז

אויף דער ליסטע № 8

פון ציוניסטישען וואהל-בלאָק.

לשמוע אל הרנה ואל התפלה!

דערמיט מאַכען מיר בעקאַנט דעם ג' פּובליקום, אז

אין גרויסען ענגלישען זאַל

אַלעע 1-טער מאַי 2 וואָס איז רעמאָנטירט געוואָרען לויט דער נייעסטער טעכניק און מיט הערליכער בעלייכטונג, וועט היי-יאָהר געדאַווענט ווערען מיט'ן אָנטייל פון בעריהמטען לעמבערגער חזן

ה' יוסף שידלאָווסקי מיט א גוט אײנשטודירט כאָר.

פּלעצער ווערען שוין פערדינגען א גאַנצען טאָג צו ערמעסיגטע פּרייזען.

מיט אַכטונג **דער אינהאַבער.**

Dr.

Wajnberg

ספּעציאַליסט פאַר לונגען, האַרץ און טובערקולאָזע קראַנקהייטען

פּיעטריקאָווער 145

טעל. 126-02.

נעמט אָן פון 9-10 פריה, 3-5, 8-9 אָוו.

אויערען, נאָז און האַלז

און לונגען-קליניק

מיט בעטען פון Dr.

Z. Rakowski

פּיעטריקאָווער 67. טעל. 127-81

נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוועקס אָפּעראַציע א. אז. וו. ווי אויך אַמבולאַטאָרישעס פון 9-2 און פון 4-8 אָוונט.

ביי דער קליניק איז פאַראַן

א רענטגען-קאַבינעט

פאַר דורכלייכטונגען און עלעקטראָטעראַפּיע

Dr. B. Hurwicz

Choroby skórne i weneryczne

Piotrkowska 10

נעמט אָן פון 8–11 און פון 5–9 אָוו.

זונטאָג און יום-טוב – פון 8–1 בייטאָג.

Dr. med.

Michał Wejs

אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען

לאַגעוויניצקאַ 25, טעל. 215-18.

צוריקגעקעהרט

עמפּאַנגס-שעה'ן פון 11–1 און 6–8³⁰ אָוו.

DR.

Daniel Kon

STERLINGA 5, tel. 228-08

אינערליכע און נערווען-קראַנקהייטען

נעהמט אָן פון 5–7 אָוונד.

צוריקגעקעהרט

ד"ר העללער

ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער - שוואַכע

טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89

נעמט אָן פון 8–11 און פון 4–8 אָוונט.

זונטאָג פון 10–2 מיטאָג.

צוריקגעקעהרט

פאַר פרויען – א ספּעציעלער וואַרטע-זאַל

פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פּרייזען

Doktór

A. S. Tenenbaum

אינערליכע קראַנקהייטען

(ספּעציעל לונגען)

צוריקגעקעהרט

Piotrkowska 109

telef. 220-25

צאָהן-אַרצט

G. SZYMANSKA

נאַרוטאָוויטשאַ 3,

טעל. 110-84.

צוריקגעקעהרט

נעמט אָן פון 9–1 און פון 3–8 אָוונט

Dr. med. J. Schlosser

כירורג

ul. CEGIELNIANA 30

tel. 122-16

צוריקגעקעהרט

נעמט אָן פון 4–7 אָוונד.

Dr. I. ZYW

כירורג

צוריקגעקעהרט

11-go LISTOPADA 17,

Telefon 128-41

נעמט אן פון 1–2 און פון 5–7 אָוונד

DR. MED.

L. Pikielny

אוראַלאָג-כירורג.

ספּעציאַליסט פאַר נירען, בלאָזען און אורין-קראַנקהייטען

NAWROT 8, tel. 219-90

נעהמט אָן פון 4–7 נאָכמיטאָג

צוריקגעקעהרט.

Dr. med.

GUSTAW KOHN

געוועזענער אַסיסטענט פון דעם גינעקאָלאָגישען קליניק אין פּאַריז.

ספּעצ. פאַר פרויען - קראַנקהייטען (און שוואַנגערשאַפט).

ספּעצ. פון היילען אונפרוכטבאַרקייט.

נעהמט אָן אין לאָדז

פּילסודסקיעגאָ 51, טעל. 170-03

נעהמט אָן פון 8–10 און פון 4–8 אָוונט

Dr. med

J. Nadel

ספּעציאַליסט פון אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען

אַנדזשעיאַ 4, טעל. 228-92.

נעמט אָן פון 10–12 און פון 5–7 אָוו.

אין דער לעטשניצע בזשעזשינער 11 פון 12 ביז 1 בייטאָג.

Dr. med. Niewiażski

ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט - קראַנקהייטען. בעהאַנדלונג פון מענער - שוואַכע

אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40

פּראָנט, 1טער שטאָק

נעהמט אָן פון 8-11 און פון 5-9 אָוונט

זונטאָג און יום טוב פון 9-1 נאָכמיטאָג.

ספּעציעלער וואַרטע - זאַל פאַר פרויען

DR.

S. Kantor

ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען (מענער-שוואַכע)

90 פּיעטריקאָווער 90

טעל. 129-45

נעמט אָן פון 8–2 נאָכמ. און פון 6–9 אָוו

Dr. med.

Z. DATYNER

אוראָלאָג

ספּעצ. פאַר נירען בלאָז און אורין-טראַקט.

ZACHODNIA 59a, tel. 148-95.

נעמט אָן פון 9-11 און פון 6-8 אָוונט.

צוריקגעקעהרט

Dr. med.

M. TAUBENHAUS

צוריקגעקעהרט

ספּעציאַליסט

פאַר אַקושעריע און פרויען קראַנקהייטען

פערהיטונג געגען שוואַנגערשאַפט

זגערסקאַ 11, טעלעפאָן 246-09.

נעמט אָן פון 8–9 פריה און פון 4–8 אָוו.

Dr. med.

P. Braun

צוריקגעקעהרט

ספּעצ. פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט - קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע

צעגעלניאַנאַ 4, טעל. 100-57

נעמט אָן פון 8–2 מיטאָג און פון 4–9 אָוו.

ספּעציעלער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

פאַר אונבעמיטעלטע–לעטשניצע-פּרייזען.

PrywatnePogotowie

„SZYBKA POMOC LEKARSKA"

tel. 15-111

BAŁUCKI RYNEK

(Zgierska 56)

Czynne przez całą dobę bez przerwy.

DR.

J. HERSZFINKIEL

ספּעצ. פאַר קינדער-קראַנקהייטען

צוריקגעקומען

נעהמט אָן ביי זיך זשעלאַזנאַ 8a

טעל. 111-87.

ווי אויך אין דער לעטשניצע „פּאָמאָץ" אַלעקסאַנדראָווסקאַ 1.

געגען די אויפשטענדיגע
האט זיך צובונטעוועט דאס שפאנישע מאראקא
מוראדיגע שלאכטען אין אלקאזאר

פאריז, 20 (ספ. טעל.)
ס'בעשטעטיגען זיך די ידיעות וועגען די ארויס־טרעטונגען געגען די אויפשטענדיגע אין שפאנישען מאראקא. די אקציע איז אזוי שטארק, אז גען. פראנ־קא פאהרט אליין אפ קיין טאנזשער, כדי פערזענליך אנצופיהרען מיט דער רעפרעסיע-אקציע. ס'זענען כאפטירט געווארען א ריהע בעוואפענטע ארויסטרע־טונגען געגען די שפאנישע אויפשטענדער - אפטיי־לונגען. ס'זענען דערהרג'עט געווארען אפיצירען און זעלנער.

דאס שרעקענס-בילד אין אלקאזאר

פאריז, 20 (ספ. טעל.)
„האוואס" מעלדעט פון טאלעדא: א גאנצע נאכט איז די שטאט געשטאנען אין פלאמען. רעגי־רונגס - אעראפלאנען פליהען איבער דער שטאט, כדי נישט צו דערלאזען, אז די אויפשטענדער־אערא־פלאנען זאלען ברענגען הילף די פערטיידיגער פון אלקאזאר.
אין טאלאוועמא האט דאס רעגירונגס - מיליטער עטליכע מאל אטאקירט די פאזיציעס פון די אויפ־שטענדיגע.
די פאלקס - מיליץ איז אריין אין אלקאזאר.
אוויעדא און שיראועל שטעלען זיך נאך ענטקעגען, זיי וועלען אבער אינגאנצען פערנומען ווערען דורך דעם רעגירונגס - מיליטער.
פאריז, 20 (ספ. טעל.)
א גאנצען טאג האט דאס רעגירונגס־מיליטער בעשאסען די חורבות פון אלקאזאר, דער אנפיהרער פון רעגירונגס - מיליטער גען. אסקעגטא האט בעפוי־לען צו בעגיסען די פאזיציעס פון די אויפשטענדיגע מיט בענזין. די אויפשטענדיגע האבען דאס זעלבסט געטען.

וואס קומט פאר אין מאדריד?

פאריז, 20 (ספ. טעל.)
„עקא דע פארי" מעלדעט פון מאדריד, אז די שפאנישע הויפט־שטאט לעבט שוין איצט אין בע־לאגערונגס־צושטאנד. שפייז גיט מען ארויס אויף קארטען. די שטאט גרייט זיך צו פערטיידיגונג, אויף די פארשטעט בויט מען באריקאדען און אקאפעס. די אנארכיסטען האבען געשיקט אן'אולטימאטום צו קאבאלערא'ן, אין וועלכען זיי פאדערען צו פערוואנד־לען די צענטראל־רעגירונג אין א „קאמיטעט צו ראַ־טעווען די רעפובליק". די אנארכיסטען האבען בע־הערשט די מאכט אין דער הויפט־שטאט.

ערפאלג פון רעגירונגס - מיליטער

מאדריד, 20 (ספ. טעל.)
דאס קריגס-מיניסטעריום טיילט מיט, אז אין אסטוריען האט דאס רעגירונגס־מיליטער אטאקירט דעם געגנער אויפ'ן צפון־פראנט. די רעגירונגס-פלי־הער האבען אויפ'ן דרום־פראנט אטאקירט דעם אויפ־שטענדער־לאגער נעבען גרענאדע. אויך נעבען סא־מאטערא און גואדאראמא קומען פאר שיסערייען מיט ערפאלג פאר דער רעגירונג.
בורגאס, 20 (ספ. טעל.)
די אעראפלאנען פון די אויפשטענדער ווארפען פלוג־בלעטער אין בילבאא און סאנטאנדער, אין וועל־כע זיי פאדערן צו עוואקואירען פרויען און קינדער פון די שטעט. גען. מאלא ווארענט, אז דעם 25 סעפ־טעמבער וועט ער אנהויבען א גענעראל - אנגריף אויף די דערמאנטע שטעט.
סעוויל, 20 (ספ. טעל.)
די ראדיא־סטאנציע פון די אויפשטענדיגע טיילט מיט, אז דער ציוויל־גובערנאטאר פון מאלאגא איז ערמארדעט געווארען בעת א גאסען־צוזאמענ־שטויס, אין מאמענט ווען ער האט געוואלט פערלא־זען די שטאט.
מאסקווא, 20 (ספ. טעל.)
די „טאס"־אגענטור מעלדעט, אז פון אדעס איז אפגעשוואומען קיין שפאניען די ערשטע שיף מיט 2000 טאן לעבענסמיטעל, וועלכע זענען איינגעקויפט געווארען פאר'ן געלד וואס איז גע־זאמעלט געווארען צווישען די סאוועטישע פרויען.
לאנדאן, 20 (ספ. טעל.)
קיין מאדריד, וואלענציא און בארסעלאנא איז אפגעשוואומען א בריטישער לאזארעט מיט 7 אוי־טאס און א פערזאנאל פון 20 פערזאן.
בערלין, 20 (ספ. טעל.)
„פעלקישער בעאבאכטער" מעלדעט, אז קיין בארצעלאנא האבען געזאלט אנקומען 200 סאָ־וויעטישע אעראפלאנען מיט בעדינונג (?)
מאדריד, 20 (ספ. טעל.)
דער אמבאסאדאר פון טשילי האט אינפאר־מירט דעם דיפלאמאטישען קארפוס וועגען דער אינטערווענץ, וועלכע האט געהאט דעם ציל צו ראטעווען די פרויען און קינדער פון אלקאזאר, ארויסגעהענדיג פון שטאנדפונקט, אז א 24-שעה־דיגער וואפענשטילשטאנד קען נישט האבען קיין נעגאטיווען איינפלוס אויף דער אקציע פון רעגי־רונגס-מיליטער. דער אמבאסאדאר האט היינט ארויסגעשיקט דעפעשען צום פארזיצער פון פעלקער־ליגע-ראט און צו די דעלעגאטען פון טשילי און שפאניען, מיט דער ביטע אפצוראטעווען 500 פרויען און קינדער פון אלקאזאר און זיי איבער־געבען אונטער'ן שוץ פון דיפלאמאטישען קארפוס.

די רעגירונג וועט זיגען
ערקלערט דער שפאנישער אויסערן-מיניסטער

גענף, 20 (ספ. טעל.)
דער אינטערנאציאנאלער קאמיטעט פון די זשורנאליסטען, וועלכע זענען אקרעדיטירט ביי דער פעלקער־ליגע, האט אויפגענומען דעם שפאנישען אויסערן־מיניסטער וועלכער איז וויצע־פארזיצער פון דער געזעלשאפט.
דער מיניסטער האט ערקלערט, אז ער וועט אין דער פעלקער־ליגע אפגעבען אן'ערקלערונג וועגען דער לאגע אין שפאניען, ווייטער האט דער מיניסטער ערקלערט, אז נישט קוקענדיג אפילו אויף מיליטערישע ערפאלגען פון די אויפשטענ־דיגע, וועט די רעגירונג דאך זיגען, ווייל דאס גאנצע פאלק איז מיט דער רעגירונג.

העלדישע רייזע פון א סאוויעט. פליהער

מאסקווא, 20 (ספ. טעל.)
די „טאס" אגענטור מעלדעט, אז דער בעקאנ־טער פליהער מאלאקאוו האט פערענדיגט זיין גרויסע רייזע, וועלכע ער האט אנגעהויבען דעם 22 יולי איבער די פאל־געגענד. ער האט אדורכגעמאכט א שטח פון 26 טויזענד קילאמעטער, דער פליהער איז ענטוזיאסטיש בעגריסט געווארען.

לאדזער נייעס

צי וועט קומען צו א שטרייק אין דער טריקאטאזש-בראנזשע?

(א) לויט ווי מיר האבען געמאלדען, איז אויף דער אלגעמיינער פערזאמלונג פון די טריקאטאזש־ארבייטער בעשלאסען געווארען צו פראקלאמירען אויף היינט א שטרייק. אויב עס וועט נישט קומען צו א הסכם איבער צום שליסען א קאלעקטיווען אפמאך.
כידוע, איז דער אלטער קאלעקטיווער אפמאך אפגעפאלא... דעם 31. אויגוסט ה. י. און טראץ די 2 אפגעהאלטענע קאנפערענצען, איז צו קיין הסכם נישט געקומען.
אין שייכות אבער מיט דער אויף היינט בע־שטימטער קאנפערענץ אין ארבייטס-אינספעקטאריאט איז דאס פראקלאמירען פונ'ם שטרייק אפגעלעגט געווארען.
דאך איז אויסגעטיילט געווארען א שטרייק-קא־מיסיע, וועלכע וועט, אין פאל פון נישט קומען צו אן'אויסגלייך — אנהייבען די שטרייק-אקציע.

קרבנות פון א געשלעג

(א) אויף מארטשינא 5 זענען, בעת א געשלעג צווישען זיך, פערוואונדעט געווארען ראמאן טשע־ניעוויסקי (שאפענא 18) און פראנצישעק שמיאל־קאווסקי (ווספולנע 14).
פאגאטאוויע האט זיי ערטיילט ערשטע הילף.

מיט א ציגעל אין קאפ

(—) נעכטען בייטאג איז פארן הויז, וואול־טשאנסקא 232 פערוואונדעט געווארען מיט א ציגעל אין קאפ, דער געהילפס-שאפער שיע ליפשיץ (אב־ראמאווסקיעגא 38).
פאגאטאוויע האט איהם ערטיילט ערשטע הילף און פאליציי האט פערפיהרט אן'אויספארשונג.

באנדיטערייי

אויף בושעוזשקא גאס האבען 2 אומבעקאנטע פערשוינען שווער צושלאגען דעם 24־יאהריגען וולא־דיסלאוו סטאנטשיק (נאווא פאנסקא 29).
פאגאטאוויע האט איהם ערטיילט ערשטע הילף.

Dr. med.
HALTRECHT
ספעציעל־ארצט פאר הויט-געשלעכטס קראנקהייטען און מענער־שוועכע
האט זיך איבערגעצויגען און נעמט אן
פיעטריקאווער 161 טעל. 245-21
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצא־פרייזען
פון 11 פריה ביז 3 בייטאג און פון 7 ביז 9 אווענט
זונטאג פון 8—1 בייטאג.
פאר פרויען א בעזונדער ווארטע־זאל

כשר עסען פאר יודישע ארעסטאנטען אויף יום-טוב

אזוי ווי דער בודזשעט פון דער קהלה פאר בעזארגען עסען פאר יודישע ארעסטאנטען אויף יום-טוב איז דאס יאהר געווען קלענער ווי שטענ־דיג און איז געווען ערשעפט, האט די קהלה נישט געהאט די מעגליכקייט צו געבען די יודישע ארעס־טאנטען צו עסען אין די יעצטיגע ימים טובים. נישט וועלענדיג לאזען 180 יודישע ארעסטאנטען יו"ט אהן כשר עסען, האט זיך דער פרנס רעכט־מאן, וועלכער פיהרט אן זייט א ריהע יאהרען מיט דער אקציע, געווענדעט צו הרב ר' שמחה טרייסט־מאן, און א דאנק זייער איניציאטיוו האבען די יו־דישע ארעסטאנטען געהאט ר"ה כשר עסען.
עס קומט באמת דעם רב טרייסטמאן און פרנס רעכטמאן א גרויסען יישר כח פאר זייער אר־בייט, און עס איז צו האפען, אז זיי וועלען אויך זארגען דערפאר אז די יודישע ארעסטאנטען זאלען פאר כל נדרי און אויך נאכ'ן תענית קאנען עסען כשר.

אפצונעמען א בריף

ליפמאן נאמבערג, קילינסקיעגא 40 אדער פון אנ'אנדערע אדרעס, האט אפצונעמען א בריף אין רעדאקציע, אדרעסירט אויף זיין נאמען.
זיך ווענדען אין רעדאקציע טעגליך פון 6 ביז 8 אווענט.

אכטונג אכטונג
100-טער מענשען
האבן זיך שוין איבערצייגט, אז די בעסטע
היגיענישע טאפטשאנעס,
סאזעטקעס און מאטראצען
ווי אויך פערשידענע טאפעציר - ארבייט
זענען נאר צו בעקומען אין דער 1-טער
לאדזער ווערקשטאט פון אויסגעבעסערטע
היגיענישע טאפטשאנען און מאטראצען
„ZURMA" א. ס.
אינה. ל. מרוז
Łódź, Cegielniana 58
מאלידע און פינקטליכע אויספיהרונג.

אונזער ווארט

זיי האבען זיך צורעדט...

דער „ארענדאווניק" האט נעכטען ארויסגעגעבען א ספעציעלען אזוי גענאנט וואהל־נומער, אין דעם דאזיגען נומער „זאגען זיך ארויס" די סאמע סמעטענע פון די לאדזער ענדעקעס, אנהויבענדיג פון קאוואלסקי'ן אליין ביז איבער שווידלער'ן, גישער־גאושאק'ן ביז האלאפורדא. ס'איז באמת נישט כדאי צו ציטירען די אלע גיפטיגע יודען-פרעסערי־שע ארטיקלען, וועלכע געפינען זיך אין דעם דאזיגען נומער. ס'וועט גענוג זיין צו זאגען, אז ס'איז נישטא פארהאן קיין איין בלבול אין דער וועלט, וועלכען מ'האט דארט נישט אויסגעטראכט אויף יודען.
ס'וועט אבער כדאי זיין צו ציטירען נאר עטלי־כע טיטלען פון דעם ארטיקעל, וועלכער איז אנגע־שריבען פון „איהם אליין" פון אדוו. קאוואלסקי. שוין באלד אין די ערשטע שורות פון זיין ארטיקעל, וועלכען ער האט טיטולירט „אונזער קאמף", ווערט געזאגט:
„דער אינהאלט פון אונזער איצטיגען פאליטי־שען לעבען אין פוילען איז דער קאמף פון פוילישען פאלק מיט דעם יודישען עלעמענט". דאס איז זעהר אריגינעל, אבער גלייכצייטיג אויפריכטיג. קיין שום אנדערע דאגות האט נישט די פאליטישע פארטיי, וועלכע רופט זיך ענדעקעס. ווי נאר דעם קאמף מיט דעם יודישען עלעמענט. אלץ איז אין ארדנונג, אלץ איז שוין גוט, נאר אויף איין זאך דארף מען פער־ווענדען די צייט — אויפ'ן קאמף מיט די יודען. דער שטרעקישער פראגראם בעשטעהט לויט קאוואלסקי'ן אין איין פונקט: אין קאמף מיט די יודען, דאס גלוי־בען מיר, ווייל אזוי איז עס און נישט אנדערש.
קאוואלסקי שרייבט ווייטער: ס'האנדעלט זיך וועגען דעם, אז דער יודישער עלעמענט, וועלכער האט אן'אייגענע פאליטיק. זאל אפגענומען ווערען די רעכט פון האבען אן'איינפלוס אויף אונזער עפענט־ליכען לעבען. דאס — שרייבט ווייטער קאוואלסקי — דארפען ארויס פון פוילען אויב זיי ווילען נישט זיין „א קראנק פאלק, וועלכעס שטעקט אן די לופט" ווי ס'האט געזאגט יצחק גרינבוים אליין.
און רעדענדיג ווייטער וועגען דעם ענטגילטיגען ארויסטרייבען יודען פון פוילען, האלט קאוואלסקי, אז דער דאזיגער ענין האט שוין געפינען פערשטענ־דיגונג, אפילו ביי דעם אנפיהרער פון טרומפעלדאר זשאבאטינסקי, וועלכער האט אליין גערעדט וועגען דער „עוואקואציע" פון די יודען פון פוילען...
און געה דא, רעד מיט מענטשען, וועלכע זענען פשוט נישט ביים קלארען זינען. ד.

טאג - טעגליך

וואס פארא ציל האט ער

די נאצים האבען אנגעמאכט א שרעקליכען „ווינט" מיט זייער נירנבערגער קאנגרעס. נישט־קוקענדיג אויף אלע קלאנגען, האבען די דייטשען נישט איבערגעריסען די דיפלאמאטישע בעציהונגען מיט סאוויעטען-רוסלאנד. ס'איז אבער א פאקט, אז היטלער האט שוין ארויסגעזאגט „א מאראלישע מלחמה" דעם באלשעוויזם.
וואס פארא ציל האט די דאזיגע „מלחמה"? דאס איז א פראגע, וועלכע עס שטעלט זיך די גאנ־צע וועלט.
מ'קען זיך נישט פארשטעלען, אז היטלער האט באמת געטראכט וועגען אן אנטי-סאוויעטישען קרייץ־צוג אונטער דער אנפיהרונג פון די דייטשען. ער ווייס גאנץ גוט, אז די אייראפעאישע מלוכות ווילען נישט אזא קרייץ-צוג, צוליב כמה וכמה טעמים.
פארוואס מאהלט היטלער דעם רויטען טייוועל אויף דער וואנט? פארוואס סטראשעט ער מיטן גע־שפענסט פון א דייטש-סאוויעטישער מלחמה, וועל־כער איז דערווייל נישט מעגליך?
היטלער האט עטליכע צילען פאר זיך, קודם כל מוז ער האלטען אין שפאנונג אין פאטריאטישען פיבער די דייטשע מאסען. ס'דערנעהנטערט זיך דער שווערער ווינטער, די אפראוויזאציע - שוועריגקיי־טען פערגרעסערען זיך, מ'דארף דעריבער אפווענדען די אויפמערקזאמקייט פון די מאסען פון די דאזיגע זארגען און וואס פארא לייכטערער אופן איז פער־האן ווי אויסמאהלען די געפאהר פון דער שרעקלי־כער מלחמה.
דער צווייטער ציל פון היטלערן אוממעגליך צו מאכען דעם אנטייל פון די סאוויעטען אין דער לא־קארנער קאנפערענץ און צווינגען פראנקרייך, אז זי זאל זיך אפזאגען פון פאקט מיט די סאוויעטען. די דייטשען הראהען, אז כל-זמן דער דאזיגער פאקט וועט עקזיסטירען, וועלען זיי זיך נישט אוועקזעצען צום בעראטונגס - טיש.
ס'איז אויך נישט אויסגעשלאסען, אז די אנטי־סאוויעטישע קאמפאניע איז נאר א מיטעל צו א גאנץ אנדערן ציל. און דער דאזיגער ציל איז דאס בעקומען קאלאניעס. היטלער טראכט זיך אויף דעם אופן: די דראהונג פון א דייטש - סאוויעטישער מל־חמה וועט איבערשרעקען די מערב-מלוכות, זיי ווער־לען זיך זאגען, אז מ'דארף די דייטשען עפעס גע־בען, כדי זיי זאלען אויפהערען צו געהען נאך אוק־ראינע, און וואס קען מען געבען די דייטשען? — נאר קאלאניעס... י.

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07
ספעציעל-ארצט פאר מענער - שוועכע-בע־האנדלונג און סעקסועלע בעראטונג
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אווענט.
זונטאג פון 9—1 פארמיטאג
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען

Dr. Wołkowyski
ציגעל-גאס 11, טעל. 238-02
ספעצ. פאר טריפער, סיפיליס און הויט-קראנקה.
בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
נעמט אן פון 8—11 בייטאג און 4—9 אווענ־

Lek. Dentysta
St. Gelberg
Zawadzka 14, tel. 108-33
צוריקגעקעהרט.

אכטונג, פארבען-הענדלער!
עס ווערט בעקאנט געמאכט, אז דאס בעוואוסטע
פארבען-געשעפט א. פ.
„ל. ה. בערגער"
לאדז, דרעוונאווסקא 5, טעל. 133-39
איז ווידער געעפענט און עמפפעהלט זיך די געעהרטע לאדזער און פראווינצער קונדשאפט.

דער הימן פון דער פליה-בריגאדע

ווען די רעגירונג וואלט געוואלט אונטערציהען א סך-הכל פון די פאליטישע געשעהענישען אין לעצטען יאהר, וואלט זי געקענט פעסטשטעלען מיט צופרידענקייט איין זאך: די אפענסיווע פון די אפאזיציאנעלע פארטייען איז אויף א קורצער צייט געווארען איבערגעריסען, איז טיילווייז אנטלאפען אין דער אינטערערד, נאך אין משך פון די זומער-חדשים האט די פאלקס-פארטיי אטאקירט אויסנוצענדיג די פערשידענע פאלקס יום-טובים. מען האט נאך דאן געזוכט די סימפאטיעס פון די פויערים, עס האט זיך אנגעהויבען פון דער אפסטרוואציע פון דער פאלקס-בעוועגונג דורכן חכמטען פאסטאר, די פאלקספארטיי האט דעמאנסטרירט אויף א נעגונג כאראקטעריסטישען אופן, פעראייניגענדיג אפאזיציאנעלע לאזונגען מיטן אונטערגעהויסטען לאזונג פון פערטיידיגען די מלוכה.

נאך מיט עטליכע וואכען צוריק האבען רעמאנסטרירט די ארבייטער כוחות, עס איז געווען א סך ארבייט מיטן בעקעמפען די אקופאציע-שטרייקען, ביז עס האט פלוצלונג זיך אפגעריסען, עס האט זיך אנגעהויבען דער פויערים-מארש. עס האט זיך אפגעריסען נאך די געשעהענישען אין וויעזשבאסלאוויץ. פון דאן קומען אן בלויז ידיעות וועגען רעוויזיעס אין פויערישע באטעס, וועגען ארויסשיקען קיין בערעזע. די פאלקס-פארטיי האט נישט געענטפערט מיט א קאנטר-אפענסיווע, וויטאס פעטרואהנגט-מאן, דער געוועזענער דעפוטאט גרושקא האט אויסגערופען די קריי־זישע סעקרעטאריאטען פון דער פאלקס-פארטיי אפצושטעלען אויף א קורצער צייט די צערעמאניע פון הייליגן די פעהנער פון דער פאלקס-פארטיי.

די פערוואונדעטע פויערים דערציילט מען אפילו נישט, אז דאס איז א שטילקייט פאר'ן שטורעם, עס ווערט צוגעגעבען געהיימנ שפיל, אז נאכן פערעפענטליכען די רעגירונגס-פראגראם וועלען זיך אנהויבען שמועסען מיט דער פאלקס-פארטיי.

די פוילישע סאציאליסטישע פארטיי האט אנגעהויבען, אחוץ גיכער פערענדיגט איהר טעטיגקייט-ציקל מיט א פייערונג לכבוד דעם בלוטיגען מיטוואך, דאס איז געווען איינגעמליך א פייערונג לכבוד טאמאש ארצישעווסקי (חבר סטאניסלאוו).

די בענעפיס - רעדע האט בעוויזען בולט, אז דער פיהרער פון פ.פ.ס. פיהלט זיך צום בעסטען, ווען ער קערט זיך אום צו דער עפאכע פון זכרונות, וואס פערבינדען איהם מיטן אמאליגען אומאפהענגיגקייטס-לאגער, ווען ער לאזט זיך נישט אריין אין חקירות און טעארעטישע בעטראכטונגען, נאר דערציילט וועגען באמבעס, רעוואלווערן, פאליציימייסטערס, גענעראל - גובערנאטארס. דערוויל האט דער מורל געוואלט, אז ווען ער האט גערעדט, האבען זיך אפגערופען אייסרופען פון די, וואס ער האט בעקעמפט אין 1905, עס איז פערגעסען געווארען די אלטע דיסקוסיע וועגען טעראר צווישען פ.פ.ס. און ס.ד.ק.פ.

אין עטליכע טעג ארום וועלען די פראפעסיאנעלע פעראיינען צוטרעטען צו נאך אנ'אנדער ארבייט. עס קומען פאר בעראטונגען וועגען ארגאניזירען אנ־ארבייטס - קאנגרעס, עס ווערט בעארבייט א פראיעקט וועגען פערמלוכישען שאכטעס, גרעסערע פאבריקען א.אז.וו. דאס האט זיך אנגעהויבען פון דער דיסקוסיע וועגען איבערנעהמען דורך די ארבייטער און אנטשטעלט די „געמיינזאמקייט פון אינטערעסען" (א גרויסער אינדוסטריעלער קאמפיניאט אין אויבערשלעזיען). זינט דאן פערבאפט די דיסקוסיע רק פריוואטע קרייזען, הגם יעדער ווייס, אז די דעבאטע וועט נישט געבען קיין שום רעזולטאט, אז די חקירות וועגען פערמלוכישען פריוואטע אונטערנעהמונגען וואס זאל זיין א סורראגאט פון דער סאציאליסטישער אידעע, האט פונקט אזא בעדייטונג, ווי פייערען די יאהרטאג פון בלוטיגען מיטוואך. קיינער ווייס נישט וועמען הויצער מען האט געוואלט שטארקען דערמיט, צי וואס האט מען געוואלט די ארבייטער, וועלכע אויספיהרען ווערען געמאכט צום הייטיגען טאג.

עס איז געווען א חשק זיך דורכצולויפען, האלטען פוס מיט די פאלקיסטען דורך צוטשעפען זיך צו אנ'אומשולדיגען. ווי אויך הייטיגע ציימען, יאהרטאג. אויף אזא אופן איז אויסגעלאדען געווארען די גאנצע אפאזיציאנעלע אקציע אין משך פון די לעצטע חדשים.

פאר די סאפערען פון רעגירונגס - לאגער זענען די געשעהענישען פון די לעצטע טעג א פערלייכטערונג. עס האט זיך איינגעגעבען פאר די וואהלען צום סיים אויפצורייסען די פאלקספארטיי, עס איז געקומען א געוויסע בערוהיגונג אויפן ארבייטער-פראנט. מען איז דורכגעקראכען דעם טאג פון 15טען אויגוסט. דער פיראטעכנישער אפטייל אין סאפערן-דעפארטאמענט ארבייט טיכטיג, אנדערש זעהט אבער אויס די סיטואציע, ווען עס דארפען נעמען א ווארט די סאפערען פון פריאונג, פון מאנטירען כאטשבי פאנטאן-בריקען, די ארבייט פון אויפרייסען די בריקען און וועגען פון געגנער גייט מיט דער גאנצער פארע. דער פרוב צו שאפען א בריקען-פעסטונג באטש פון א מיטעלען קאליבער, טרעפט אן אויף בעדייטענדיגע שטערונגען.

די איינענע פראגראם ווערט געבוירען אין ווייע טאג. ווערט כסדר אפגעלייגט און עס ענטשטייט א מורא אז עס וועלען אפלויפען די טערמינען וואס זיי נען פאראויסגעזעהען דורך דער ווייסגעשאפט פאר אזא מין געבורט. די עלעמענטען, אויסגעקליבענע פון פערשידענע לאגערן, פעראייניגט מיט א נאציאנאלער פראגראם פון מין דעמאקראציע און קאלאניעס, קלעפען נישט צווישען זיך, יעדען טאג ווערען געמאכט קארעקטורען, דערגענצענדיג די אגראר-פראגראם מיט א פלאן צו שאפען אויפן דארף מאיאראטען.

די אפענסיווע פון דער אפאזיציע האט זיך אויף א געוויסער צייט אפגעשטעלט. אין דעם מאמענט מאכט דער רעגירונגס לאגער צוגרייטונגען זיך צו ווייזען אויף דער פאליטישער ארענע מיט א פראגראם און ביי דער זייט מיט עטליכע וואכען פריהער, נעמט א ווארט דער וויצע - פרעמיער, כדי צו ווארפען נייע לאזונגען, פארשטעלען די פראגראם פון א פיר-יאהר, דערגענצט מיט די פלאנען פון א עווענטועלער אויסלענדישער הלוואה.

אויף צוויי טעג איז בעשטימט די פראגראם אקציע פון וויצע - פרעמיער. אויף דער בעראטונג יענען אויסגעלאדען געווארען די אזוי טרופענע ווירטשאפטליכע ספערען אהן די צונאבען פון די פראפעסיאנעלע פעראיינען, די ווירטשאפטליכע קאניונקטור האט זיך געבעסערט—עס וועלען זיך אלזא בעוויזען טאבעלען וועגען וואוקס פון פראדוקציע און פערבראוך. דער פיר־יאהריגער מיניסטער וועט פייערען טריאומפען אין ליכט פון ציפערען. נאך קוויאטקאווסקיס רעדע וועט אויפשאלען דער הימן פון זיינע מיטהעלפער, דער הימן פון דער פליה-בריגאדע וואס דארף זיך פערנעהמען מיט דער רעוויזיע פון די שטייער-אמטען, מיט פארשען די ענינים פון די שטייער צאהלער אויף דער פאסט, אויף דער באהן, אויף דער יבשה, אויפ'ן וואסער און אין דער לופטען. עס וועט אײַנשאלען דער הימן פון דער בריגאדע, וואס דארף דורכפיהרען א רעוויזיע אין איינציגען מיניסטעריום, ליקווידירען די רעשטלעך פון דער אלטער פאכע, אין הסכם מיטן אנזאג פון בעל-מזל, דעם וויצע-פרעמיער קוויאטקאווסקי.

רעגניז.

ידיעות וועגען די שפאנישע אויפשטענדיגע
וואס זענען נישט אדורך קיין צענזור

דער ספעציעלער קארעספאנדענט פון „דיילי עקספרעס" אויפן שפאנישען פראנט, שטעפאן דעלמער, וועלכער איז מיט א קורצער צייט צוריק ארויסגעשיקט געווארען פון שפאניען דורך די אויפשטענדיגע, דערצעהלט וועגען דעם, וואס ער האט געזעהן אויפן פראנט. זיין שילדערונג אונטערשיידט זיך פון די בעריכטען, וועלכע קומען אן קיין אייראפא, אדורך געהעריג דורך דער שפאנישער צענזור.

ווי דעלמער דערצעהלט, איז דער שפאנישער בירגער-קריג כאראקטעריסטיש דערמיט, וואס מען נעהמט נישט דארט קיין געפאנגענע. די אויפשטענדיגע האבען פאר איהם אין די אויגען דערשאסען אלע, אויף וועלכע עס איז נאר געווען דער קלענסטער חשד, אז זיי האבען עפעס א שייכות מיט די רויטע, נישט רעכענענדיג זיך מיט זייער עלטער. זעהר אפט א זעהר יונגער. געוועהנליך ווערען די עקזעקוציעס אויסגעפיהרט דורך די ציווילער גוואַרדיער מיט דער הילף פון רעוואלווערן. זיי לעגען פאר דעם „פער'משפט־ען" א קויל צו טון אין דער הויך אויף אנ'אעראפלאן" און ווען יענער הויבט אויף דעם קאפ, שיסען זיי אויף איהם. אין די שטעט ווערען אדורכגעפיהרט צאהלרייכע ארעסטען פון אלע פערדעכטיגע און פשוט נישט „זיכערע" עלעמענטען. די ארעסטען ווערען געמאכט זעהר אפט אויף דער גאס, אין קאפען. דעם ארעסטירטען פיהרט מען תיכף אפ אויף דעם עקזעקוציע פלאץ אין אנ'אויטא, אין וועלכען עס זיצט שוין א גלח, וואס בעגלייט דעם פער'משפטען אין זיין לעצטען וועג. אזוי ארום זענען טויזענדער מענשען פערשוואונדען געווארען אהן שום משפט.

פון דער מלחמה אליין האט דעלמער דעם איינדרוק, אז די אויפשטענדיגע האבען אנ'איבערמאכט. הגם ער בעמערקט גלייך אויך זייערע שוואכע זייטען, וועגען וועלכע עס הערט זיך געוועהנליך נישט אין די ידיעות, וואס קומען פון פראנט פון די אויפשטענדיגע. שוואך איז די ארטילעריע פון די אויפשטענדיגע. דעלמער האט אליין געזעהן, ווי הינטער אירון, האט א 4-צאליגער הארמאט אויסגעשאסען 10 מאל ביז ער האט געטראפען אין א הויז, וואס האט זיך געפינען אויף א מרחק פון נישט קיין גאנצע צוויי קילאמעטער.

די אויפשטענדיגע זענען צווישען זיך שטארק צעריסען, עס זענען דארט פארהאן פערשידענע פארטיעס מאנארכיסטען, וואס טיילען זיך אויף קארליסטען און אנהענגער פון דאן כואן, דער זוהן פון קעניג אלפאנס, פאשיסטען, רעפובליקאנער, נאציאנאליסטען א. אז. וו. דעלמער דערצעהלט ווי אין זייר־נע אויגען האבען זיך אין האל פון האטעל בורשטעב־ליך צווישען זיך צושלאגען א דיקליכער פיהרער פון די מאנארכיסטען סעניאר מיכאלעס און א יונגער אפיציר-פאשיסט, וועלכער האט זיך ערשט געהיילט פון די וואונדען, ווייל ער האט ערקלערט, אז ער איז א רעפובליקאנער.

אין בורגאס, וואו דעלמער איז אויך געווען פעהלט נישט קיין לעבענסמיטעל, אבער דערפאר ווערען שטארק בעגרענעצט די פארציעס בענזין. קיין פריוואט אויטאס זענען נישט פארהאן — זיי זענען רעקווירירט. אין בורגאס זענען אין דער לעצטער צייט דערשאסען געווארען א סך פאסט-בעאמטע און טעלעגראפיסטען, וואס ווערען בעשולדיגט אין סאבאטאזש לטובת דער רעגירונג.

די ארמעע פון גענעראל מאלא בעשטעהט פון אנ'ערך 160 טויזענד מאן. דערפון האבען 50.000 ערפילט זייער מיליטער פליכט אין מאמענט פון אויפשטאנד און די איבעריגע זענען גענומען געווארען אין דער ארמעע מיט צוואנג שוין בעת דעם אויפשטאנד. די דאזיגע סאלדאטען, וואס שטאמען פון די פערשידענסטע פונקטען פון שפאניען, מאכען א זעהר נעבעכדיגען איינדרוק. אליין זענען זיי נישט קיין רויטע, נישט קיין ווייסע, נאר אויב זיי קומען נישט צום פאבאר, דערש כען זיי די אויפשטענדיגע אלס רויטע און ווען זיי פאלען אריין אין די הענד פון רעגירונגס-מיליטער ווערען זיי דערשאסען אלס אויפשטענדיגע.

נאר די, וואס האבען פריהער געדינט אין מיליטער האבען אוניפארמען און נאר א טייל פון זיי האט שטיוועל. די איבעריגע טראגען לאפטשעס און סאנדאלען מיט זוילען פון שטריק.

דער אלגעמיינער גייסט איז א דעמאקראטישער אויף אזוי ווייט, לויט דעלמערס מיינונג, אז דאס וואלט שאקירט אפילו א סאוויעטישען קאמאנדיר, די אפיצירען און סאלדאטען זענען אויף דו, זיצען צוזאמען אין קאפעס און ס'איז נישט פארהאן קיין שום דיסציפלין. די זעלנער רויכערען אין דער אנוועזנהייט פון די אפיצירען און קוקען זיך רוהיג צו ווי די אפיצירען פיהרען אויס שווארצע ארבייט.

אין דער ארמעע פון די אויפשטענדיגע זענען אויך פארהאן פרויען, אבער להיפוך צו די קעמפעריעס פון רעגירונגס-מיליטער, בעטייליגען זיי זיך נישט אין דער שלאכט. דעלמער איז אין דער מיינונג, אז אויף זיי האט מען הויפטזעכליך ארויפגעלייגט די פליכט ארויסצעווייזען די סאלדאטען, וואס געפינען זיך הינטער'ן פראנט א מאראלישע אונטערשטיצונג". זיי ערפילען דאס מיט גרויס ערפאלג און א טייל פון זיי העלפט אויך צו אין די ארבייטען הינטער דעם פראנט. דאס רוב איז דאס אבער יונגע און שעהנע מיידלעך אין העלע בלוזען און בלויע קליידער.

דעם בירגערליכען פאליציי-דינסט פיהרט אויס אפט די יוגענד, אפט פון זעהר פריהען עלטער. דעלמערס אויטא איז אמאל אפגעשטעלט געווארען דורך אנ' „ארדנונגס - היטער", וואס האט נישט געקענט זיין עלטער פון 14 יאהר.

די בעשפייזונג פון די אויפשטענדיגע איז נישט קיין שלעכטע. די הויפטזאך פעהלט זיי אבער נישט לעבענסמיטעל אדער אמוניציע, נאר מעדיקאמענטען הויפטזעכליך נארקאטען. די פערוואונדעטע אויפשטענדיגע ליידען צוליב מאנגעל פון מארפיום און אנדערע עהנליכע מיטלען שרעקליכע קוואלען.

דער „אמת" פון די נירענבערגער רעדעס

דער בעריהמטער אמעריקאנישער רעפארטער לואי פישער, וועלכער איז איצט צוריקגעקומען פון א רייזע איבער ראטען-פערבאנד, האט אדורכרייזענדיג איבער פאריז ערטיילט פאלגענדע פרטים מכח דעם „הונגער" אין אוקראינע וועגען וועלכען מען האט אזוי פיל גערעדט אויף דעם נאצישען פארטייטאג אין נירענבערג.

לואי פישער האט ערקלערט: איך האב געלייענט די רעדעס, וואס זענען געהאלטען געווארען אויפן נירענבערגער קאנגרעס פון דער נאציאנאל - סאציאליסטישער פארטיי, אבער איך פערנעהם זיך איבערהויפט נישט מיט דייטשע ענינים. איך קען דעריבער נישט מסכים זיין צו די פעסטשטעלונגען, וועלכע מען האט געמאכט אין נירענבערג אדער אין וועלכען עס איז אנדערן ארט אין דייטשלאנד. איך קען נאר דערצעהלען, וואס איך האב געזעהן אויף מיין 4-וואכיגע רייזע, וואס איך האב איצט אדורכגעמאכט איבער די געביטען פון כארקאוו, אדעס, קיעוו, אלזא די הויפט-געביטען פון סאוויעטיש אוקראינע. מיין רייזע איז אויסגעפאלען אין מיטען פון שניט.

אוקראינע ליפערט, ווי בעוואוסט, 25 פראצענט צפון-קאווקאז 12 פראצענט פון דעם גאנצען תבואה שניט אין ראטען-פערבאנד. אין די דאזיגע ביידע געביטען, איז נישט קוקענדיג אויף דעם אומגינסטיגען וועטער, מאנגעל אין רעגען און גרויסע היץ דאך געווען א זעהר גוטער שניט. דעם 10. אויגוסט האט מען געהאט אראפגערוימט מיט 10 מיליאן העקטאר מעהר, ווי אינדערזעלבען טאג מיט א יאהר פריהער.

דער דאזיגער ערפאלג איז א רעזולטאט פון דער מעכאניזירונג און קאלעקטיוויזירונג פון דער לאנד־ווירטשאפט, פון דער פערגרעסערטער צאהל קאמביינס און פון דער בעסערער ארגאניזאציע, וואס איז א פועל-יוצא פון דער קאלעקטיוויזירונג. ביי די פריהערדיגע איינצעלנע ווירטשאפטען אהן די טעכנישע פערבעסערונגען אין קאלעקטיוויזירונג, וואלטען די מיליאן העקטאר, וואס זענען איצט מעהר אראפגערוימט געווארען, צוליב דער טריקעניש, וואס האט געהערשט, זיכער פערברענט געווארען, ווען די תבואה וואלט נאך א פאר טאג געבליבען אויפן פעלד. אלע קאלכאז פויערים, מיט וועלכע איך האב וועגען דעם גערעדט זענען אינדערזעלבער מיינונג, איך האב גערעדט מיט א זעהר גרויסע צאהל לייטער פון קאלכאזען און קאלכאז פויערים. אלע אהן אויסנאהם האבען ערקלערט, אז דער שניט איז א גרעסערער ווי פאריאהריגן און דאס איז צו פערדאנקען דער קאלעקטיוויזאציע. איך האב אויף די באהן-סטאציעס בעמערקט איבעראל נייגעבויטע פראוויזארישע האלצערנע שפייכלער, כדי אויפצונעהמען די תבואה און זי ווייטער צו פערלאדענען, ווייל די שפייכלער, וואס זענען אויסגעבויט געווארען אין פערגאנגענעם יאהר זענען שוין געווען צו קליין.

וואס שייך די „בונטען" וועגען וועלכע מען האט גערעדט אין נירענבערג מוז איך ערקלערען, אז שוין זייט 10 יאהר, ווי איך בעזוך רעגעלמעסיג די דאזיגע געגענד. נאך קיינמאל זענען די פויערים נישט געווען אזוי צופרידען, ווי אין לויפענדען יאהר. זיי דערנעהרען זיך איצט בעסער ווי פריהער. זיי קליידען זיך איצט נישט אזוי ווי פריהער אליין אויסגעארבייטעטע ליוועראנטע סחורות, נאר זיי טראגען קליידער און שיך פון די מלוכה'שע פאבריקען. עס זענען פארהאן נאך א סך ארטיקלען, וועלכע די פויערים וואלטען זעהר גערן געקויפט, ווייל זיי האבען גענוג געלד, אבער די דאזיגע ארטיקלען פעהלען נאך אויס, למשל, ראווערן, מעטאלענע בעטען, לאקירטע שיך, גראמאפאן - אפאראטען. די דאזיגע ארטיקלען זעהט מען אפט אין די פויערים-הייזער, אבער די נאכפראגע אויף די דאזיגע ארטיקלען וואקסט בסדר און זי ווערט דערווייל נישט בעפרידיגט. אין אלע דערפער זעהט מען אין לויפענדען יאהר לאסט-אויטאס פון דער נייעסטער קאנסטרוקציע. דער דאזיגער אומשטאנד האט אויך צוגעהאלפען ווי אמשנעלסטען אראפצוראמען די תבואה. אין לויפענדען יאהר האט זיך אויך בעמערקט א שטארקער צוואוקס פון קיה און פערד, אזוי אז מען טרעפט שוין איצט זעלטען א פויערים-הויז אהן א פריוואטער קיה. אין דעם ווערט זעלבסטפערשטענדליך ארויינגערעכנט די געמיינזאמע מילך-ווירטשאפטען, וואס די קאלעקטיוון האבען. דאס איז אלץ, וואס איך האב געזעהן פון דעם בלומרשטען „הונגער" אין סאוויעט- אוקראינע".

ווי מען זעהט האבען די נאצי־גדולים אין נירענבערג געוואלט טרייסטען די דייטשע מאסען, וועלכע פיהלען זעהר שטארק די פאלגען פון דער היטלער-ווירטשאפט, מיט הארץ-חלשות פון א בלומרשטען הונגער אין אוקראינע. אין דעמזעלבען אוקראינע צו וועלכען מען נארט אזוי שטארק.

סוף פון געסטאפא-אגענט הארי בעגעבער
נייע סעריע ארעסטען פון ציקעל „ראסענשאנדע"

בערלין (יט"א) דאס געריכט אין פראנקפורט האט פערמשפט א 33-יעהריגען ייד צו 18 חדשים תפיסה פאר שטעהען אין בעציהונגען מיט אנ'ארישער פרוי. אין דער מאטיווירונג פון אורטייל ווערט געזאגט, דאס די ביז-איצטיגע מילדע אורטיילען אין ראסען-שאנדע פראצעסען האבען נישט געהאט קיין פעולה", און דעריבער מוזען איצט אין אזעלכע פאלען ארויסגעגעבען ווערען הארבערע שטראפען. מחמת דעם זעלבען טעם האט דאס געריכט נישט אנגענומען אלס מילדערענדען אומשטאנד דעם פאקט, דאס דער אנגעקלאגטער האט געקענט די ארישע פרוי פאר'ן יאהר 1935, אלזא איידער עס זענען ארויסגעגעבען געווארען די נירענבערגער געזעצען.

אין בערלין איז ארעסטירט געווארען דער 33-יעהריגער ייד קורט שטערן, וועלכער ווערט אנגעקלאגט אין בעגעהען „ראסענשאנדע" דורך חתונה האבען מיט אנ'אריערין מיט א יאהר צוריק, נאכ'ן פערבאט פון געמישטע חתונה. שטערן איז ארעסטירט געווארען באלד נאכדעם, ווי זיין פרוי האט געבוירען זייער ערשט קינד.

פאריגע וואך איז אין בערלין ארעסטירט געווארען אונטער דער בעשולדיגונג פון „ראסענשאנדע" דער יידישער „געסטאפא"-אגענט שווארצער, וועלכער פלעגט שפיאנירען דייטש-יידישע פליטים אין אויסלאנד און איז געווען בעקאנט אלס הארי בעגעבער, ביז די ענגלישע פאליציי האט איהם דעמאסקירט און דעפארטירט מיט א יאהר צוריק פון ענגלאנד. ווי עס שיינט, האט די „געסטאפא", נאך שווארצער'ס צוריקקעהר קיין דייטשלאנד, זיך ארומגעוועהען, אז ער קען איהר מעהר נישט צונוץ-קומען, און די איצטיגע בעשולדיגונג געגען איהם ווערט בעטראכט אלס דער לייכטסטער וועג פון איהם פטור צו ווערען.

אַ פירטעל פון אַלע דייטשע יודען ביז איצט שוין פערטריבען און אויסגעראַטען

הונדערט טויזענד יודען זענען אַנטלאָפען פון לאַנד. — 25 טויזענד זענען אויסגעשטאָרבען מעהר ווי עס זאָלען געבוירען געוואָרען. — בעריהמטע דייטש-יודישע געלעהרטע זענען צוזייט און צושפּרייט איבער אַלע ווייטסטע לענדער. — די איבערגעבליבענע אין היטלערס דייטשלאַנד מאַטערען זיך פיזיש און גייסטיג און וואַרטען אויפ'ן טויט.

פון יעקב לעשצינסקי

— .2 —

מיר האָבען געזאָגט, אַז ס'האָבען אויסגעוואַנדערט 10 טויזענד דייטשע יודען פאַר די לעצטע דריי און האַלב יאָהר, אָבער די דאָזיגע אויסגעוואַנדערטע זענען געווען די יונגערע, די זיכערערע און זייערע קרעפטען און אַ סך מענער צווישען זיי, דעריבער זענען די געבליבענע 400 טויזענד איבערגעלאָזען מיט פרויען און אַלטע לייט, מיט אַ סך ניסטיגע אינוואַלידען, מיט אַ סך שוואַכע אַפּגעלאָזטע מענשען. פון די 400 טויזענד דייטשע יודען זענען געווען נאָך 184 טויזענד פרויען מעהר פון מענער. אויף 100 מענער קומט אויס 117 פרויען, ווען ביי די דייטשען זענען נאָך פאַראַן 107 פרויען אויף 100 מענער. יעדער פינפטער יוד אין דייטשלאַנד איז עלטער פון 60 יאָהר, ווען נאָר יעדער אַכטער דייטש איז אין דעם עלטער. יעדער דריטער יוד איז עלטער פון 50 יאָהר, ווען נאָר יעדער פינפטער דייטש איז אין די דאָזיגע יאָהרען.

די נאָר-וואָס געבראַכטע צאָהלען האָבען אַ גרויסען פּראַקטישען ווערט, אויב מען טראַכט וועגען אַררויסנעהמען דייטשע יודען און זיי בעזעצען אין אַרגענטינע אָדער בראַזיליע, דאַרף מען דאָן וויסען צו זענען צווישען זיי פאַראַן פיזישע כוחות, וואָס קאָנען אַרבייטען, ביי יעדער הילפס פּראַגע, חוץ ביי ריינער צדקה. מוז מען וויסען מיט וואָס פאַר אַ מענשען מאַטעריאַל מען האָט צו טון, עס איז אויך וויכטיג צו וויסען אַז אַ חוץ דער אויסוואַנדערונג העלפט שטאַרק מיט צו דער אויסראָטונג פון דייטשע יודען דער מלאך המות. אַ דאַנק דעם, וואָס ביי דייטשע יודען זענען דאָ אַ סך אַלטע לייט, שטאַרבט מען אַ סך. אין בערלין זענען געבוירען געוואָרען אין יאָהר 1934 סך-הכל 473 יודישע קינדער, און געשטאָרבען זענען 2401 יודען, — איבער פינף מאָל מעהר, אין פראַנקרייך זענען געבוירען געוואָרען אין דעמזעלבען יאָהר — 67 יודישע קינדער, און געשטאָרבען זענען 314 יודען. אין מינכען זענען געבוירען געוואָרען אין יאָהר 1934 נישט מעהר ווי 29 יודישע קינדער, און געשטאָרבען זענען 148, פינף מאָל מעהר, אין יאָהר 1935 זענען שוין געשטאָרבען אין מינכען 167 יודען און געבוירען געוואָרען זענען קוים 20 יודישע קינדער, אַכט און אַ האַלב מאָל ווייניגער. מיר האָבען צונויפגעשטעלט אַ טאַבעלע פון 14 געמיינדעס און האָבען צונויפגעציילט אויף 875 געבוירענע יודישע קינדער 4070 געשטאָרבענע יודען. איך האָב אויסגעררעכענט אַז שוין איצט שטאַרבען ביי די דייטשע יודען מיט זעקס טויזענד מענשען מעהר ווי עס ווערען געבוירען.

אַלזאָ, אַ פיזישער חורבן! אַ פיזישע אויסראָטונג! דער מלאך המות העלפט היטלערן און היטלער העלפט דעם מלאך המות! וואָרים עס איז זעהר ליכט צו בעווייזען אַז זינט היטלער איז געקומען צו דער מאַכט, שטאַרבען די דייטשע יודען אַ סך יונגער ווי פריהער, שוין אָפּגערעדט פון דעם, אַז די צאָהל זעלבסטמאָרדען ביי די דייטשע יודען האָט זיך געוויס פערציענפאַכט.

מען וואָלט געדאַרפט אייגענטליך, איין מאָל מאַכען אַ גרויסען סך-הכל פון דער אינקוויזיציע מיט וועלכער מען פייניגט די דייטשע יודען, און טאַקע דערצעהלען אויספיהרליך וועגען די בירגערשאַפט געזעצען און די אַלע פּראָצעסען וועגען „ראַסען-שאַנדע". ביי וועלכע מען פערהאַנדעלט אויף אַ קוש טון אַ נ'אַריש אָדער אַ נאַריש מיידעל. איך האָב אַ גאַנץ רייכען מאַטעריאַל וועגען דעם גאַנצען טעהאָר און פיזישע אַנפאַלען, וואָס האָבען בעגלייט די באַרבאַרישע געזעצען עטליכע חדשים פאַר און עטליכע חדשים נאָכדעם. איך פערמאָג אַ צעטעל פון העכער 100 קור-ערטער און פון 150 שטעטלעך פון וואַנען מען האָט בכלל פערטריבען די יודן. פון אייניגע קור-ערטער האָט מען פערטריבען יודישע קינדער-היימען, דערפיר האָט מען איינגעאָרדענט דעם „צאָרן" פון פאָלק שפּעט ביינאַכט, און מיט וואַרפען שטיינער אין די פענסטער האָט מען געצוואונגען אַרויסצושלעפען די פינף-יעהריגע און זעקס-יעהריגע קינדער פון די בעטלעך און אַנטלויפען מיט זיי. איך האָב ווייטער אַ צעטעל פון אַ פּאָר הונדערט פונקטען, וועלכע האָבען ביים אַריינפאָהר אין דאָרף אָדער אין שטעטעל אַרויסגעהאָנגען שילדען מיט אויפשריפטען: „יודען אַריינפאָהר פערבאָטען!" אַדער „יודען, שונאים פון דייטשען פאָלק, טראָגט זיך אָפּ!"

אַ פיין קאַפּיטעל שטעלען פאָר מיט זיך די אָנפאַלען און רדיפות אויף די מערק און דאָס אויסטיילען די יחידישע הענדלער אין בעזונדערע מאַרקגעטאָס און דער קאַמפּף, פון שטעלען „שטורמיסטטען" ביי די יודישע געשעפטען און נישט לאָזען קיין קונה אַריינגעהן, און פאָטאָגראַפירען די יענעגע, וועלכע זענען דאָך אַריינגעגאַנגען אין אַ יודיש געשעפט און האָבען געקויפט עפּעס, און פערעפענטליכען די דאָזיגע בילדער פון די „פערריטער" אין דער פּרעסע. און די גרויסע טעראָר-אַקציע געגען די יודישע פיהרערשאַפט און געגען די פויערים, וואָס פלעגען בעגנבה פערקויפען צו אַ יודען ביינאַכט אַ בהמה'לע אָדער אַן אָקס, און די טיעראַרצנייענדיגע, טיף בעליידיגענדע אונקוויזיטאָרישע געזעצען וועגען די דינסט-מיידלעך, וואָס טאָרען נישט זיין אין די יונגע יאָהרען אין קיין יודישער שטוב, אום זייער אַריש בלוט זאָל חלילה, נישט טמא ווערען.

ווען יעדער איינער פון די אויסגערעכענטע טעמעס קאָן מען אָנשרייבען אַ גאַנצען בוך. מיר ווילען אָבער דאָס מאָל אינטערפּרעטירען אַ סך-הכל פון די דייטשע יודען, און דער עיקר אַן עקאָנאָמישען סך-הכל. מיר מוזען דעריבער אַט די אַלע אויסגערעכענטע אינקוויזיציע-פייניגונגען און סאַדיסטישע בעליידיגונגען איבערלאָזען אויף אַנאַנדערמאָל. דאָס מאָל וועלען מיר זיך מוזען בעגרענעצען מיט אויסליינען די רעזולטאַטען פונם חורבן און נישט דערצעהלען ווי דער חורבן איז פאָרגעקומען.

מיר וועלען אין נאָהענטסטען אַרטיקעל זיך פאַרנעהמען מיט פעסטשטעלען די פּרנסות, אין וועלכע יודען זענען נאָך געבליבען, און נאָך מעהר וועלען מיר זיך אָפּשטעלען אויף די געשעפטען, וועלכע מען האָט ביי יודען צוגענומען.

נירענבערג שפּייזט דעם רומענישען אַנטיסעמיטיזם

פּאָליטישע שפּאַנונג מחמת אַבזאַג פון שטורמיסטען-אָרגאַניזאַציעס אויפצולעזען זיך

בוקאַרעשט (יט"א) דער נירענבערגער נאַצי פּאַרטיי-קאָנגרעס האָט געפונען אַ הילכיגען אָפּקלאַנג אין דער רומענישער אַנטיסעמיטישער פּרעסע, וועלכע וואַרפט אויף יודען, לויט' נאַצימוסטער, די שולד פאַר אַלע פּורעניות' פון דער וועלט. פון דער דאָזיגער פּרעסע קען שוין קיין קלער נישט זיין וועגען דעם, אַז דאָס האָבען די יודען טאַקע אַרויסגערופען דעם שפּאַנישען בירגער-קריג. פון פיל ערשטער ווערט מיטגעטיילט וועגען אַנטיסעמיטישע דעמאָנסטראַציעס, וואָס ווערען אָרגאַניזירט דורך קוזאַ-יונגען אין די קינאָ'ס, בעת דער אויפפיהרונג פון פילם-רעפּאָרטאַזשען פון די שפּאַנישע געשעהענישען.

די לעצטע טעג האָט זיך די אַנטיסעמיטישע פּרעסע געוואָרפען אויף אַ נייער המצאה. דורך די אַנטיסעמיטישע צייטונגען איז דורכגעלאָפען אַ קאַטשקע, אַז צוליב דער לאַגע אין עסטרייך האָבען כלומרשט צענדליגער טויזענדער יודען פון דעם לאַנד בדעה צו עמיגרירען אויפ'ן באַלקאַן און בעזונדערס קיין רומעניען. הגם די אויסגעטראַכטע בבא-מעשה איז שוין דורך אַלע ערנסטע צייטונגען אָפּגעלייקענט געוואָרען, ווערט זי אָבער דורך דער קוזאַ-גאָגאַ-פּרעסע ווייטער אויסגענוצט צו אַנטי-יודישער גיפט-מישעריי.

בוקאַרעשט (יט"א) אָקטאַוויאַן גאָגאַ, וועלכער שטעהט צוזאַמען מיט פּראָפ. קוזאַ בראש פון דער יודענפרעסערישער „נאַציאָנאַל - קריסטליכער פּאַרטיי", האָט אַרויסגעגעבען אַן ערקלערונג, אין וועלכער ער מעלדעט, אַז ער זאָגט זיך אָפּ אויפצולעזען די אוניפאָרמירטע האַלב-מיליטערישע פאַרמאַציעס פון זיין פּאַרטיי. די דאָזיגע פאָרמאַציעס ווערט איז דער ערקלערונג געזאָגט, זענען נישט קיין געזעץ-שטערענדע קערפּערשאַפטען, נאָר אַאינסטרומענט פון פּאַטריאָטישער פּראָפּאַגאַנדע. זייער רעכט, בעהויפּטעט גאָגאַ, זענען כלומרשט גאַראַנטירט דורך דער קאָנסטיטוציע.

ווי בעקאַנט, האָט אויך די נאַציאָנאַלע פויערים-פּאַרטיי — די דעמאָקראַטישע פּאַרטיי פון רומעניען — זיך אָפּגעזאָגט אויפצולעזען איהר „פויערים-גוואַרדיע".

אין רעזולטאַט פון די דאָזיגע אָפּזאָגען הערשט ווייטער אין רומעניען אַ מצב פון פּאָליטישער שפּאַנונג, און די רעגירונג האָט בעשלאָסען צו פערלענגערען דעם קריגס-צושטאַנד אויף אַ צייט פון 6 חדשים. דאָס בעציהט זיך אויך אויף דער פּרעסעצענזור, וועלכע האָט שוין געזאָלט אָפּגעשאַפט ווערען דעם 15-טען סעפּטעמבער.

דער קריגס-צושטאַנד (ספּעציעלע אין בעצוג אויפ'ן געריכטס-וועזען) איז אין רומעניען איינגעפיהרט געוואָרען אין 1933 נאָך דער ערמאָרדונג פון פּרעמיער דוקאַ דורך דריי מיטגליעדער פון דער אייזערנער גוואַרדיע.

ווער עס זאָל אין אַמעריקע נישט זיגען, רוזוועלט צי לאַנדאָן, וועט אַמעריקע נישט ענדערן איהר אַנטי-נאַצי האַלטונג

בערלין (יט"א) די פיהרענדע דייטשע וואָכענשריפט „דייטשע צוקונפט" בעהאַנדעלט די אַמעריקאַנער פּרעזידענט-וואַהל-קאַמפּאַניע און קומט צום אויספיהר, דאָס קיין נפקא-מינה נישט ווער עס וועט אַרויסגעהען אַלס זיגער פון די נאָוועמבערוואַהלען, רוזוועלט צי לאַנדאָן, וועט די פיינדליכע האַלטונג פון אַמעריקאַנער פאָלק לגבי דעם נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישען דייטשלאַנד בלייבען אונגעענדערט.

די צייטונג פערהוילט נישט פאַר איהרע לעזער, אַז די פיינדליכע געפיהלען פון די אַמעריקאַנער מאַסען לגבי דייטשלאַנד זענען אַ פּועל-יוצא ערשטענס. פון די יודען-רדיפות אין דריטען רייך, צווייטענס, פון דער אָפּאָזיציע פון דער אַמעריקאַנער ביזנעס-וועלט געגען די דייטשע ווירטשאַפטס-מעטאָדען, און דריטענס דערפון, וואָס אַמעריקע איז נאָך אַלץ פערביטערט צוליב די 126 טויזענד אַמעריקאַנער, וואָס זענען אין דער וועלט-מלחמה אומגעקומען אין אייראָפּע.

„דייטשע צוקונפט" איז מתרה די דייטשען נישט צו מאַכען זיך קיין אילוזיעס וועגען אַ מעגליכער ענדערונג פון די אַמעריקאַנער שטימונגען לגבי דייטשלאַנד, און שרייבט, דאָס כל-זמן די יודען האָבען אין די פעראייניגטע שטאַטען זייער „שטאַרקע און כסדר וואַקסענדע מאַכט", וועט קיין איינע פון די גרויסע צאָל פּאָליטישע פּאַרטייען אין אַמעריקע נישט דעמאָנסטרירען קיין שום סימפּאַטיע לגבי דייטשלאַנד, אַלץ-איינס וועלכע פּאָליטישע שריט די נאַציס זאָלען נישט אונטערנעהמען אין די פעראייניגטע שטאַטען.

אונגאַרישער זשורנאַליסט דעפּאָרטירט פון ליטע, צוליב אָנגריפען געגען אַלפרעד ראָזענבערג

קאָוונע (יט"א) די ליטווישע מאַכט-אָרגאַנען האָבען אויסגעוויזען דעם בעקאַנטען אונגאַרישען זשורנאַליסט פראַנץ שעל דערפאַר, וואָס ער האָט אין דער וועלט פּרעסע פערעפענטליכט אונגעוועהנליך שאַרפע אָנגריפען געגען דער פּערזאָן פון היטלער'ס לעהרער, אַלפרעד ראָזענבערג, אויפ'ן יסוד פון דאָקומענטען, וועלכע ער האָט געזאַמעלט אין פערשידענע אַרכיוען. האָט פראַנץ שעל צוו. אַנד. געהאַט בעוויזען, אַז אין ראָזענבערג'ס אָדערן פליסט טאַקע אַ סך עקזאָטישעס, אָבער קיין איין טראָפּען דייטש בלוט.

דער מענש מיט דער קלאָגע

(פעליעטאָן)

פון ב. לעוויז.

ערשט בעכטען איז דער בירגער אַ וואַן איוואַנאָוויטש געווען פונקט אַזאַ מענש ווי אַלע אַנדערע מענשען. אַזוי איז ער געווען אין דער היים, און אַזוי איז ער אויך געווען אין דער קאַנצעלאַריע, וואו ער האָט געהאַט אַ שטעל. אָבער מיט אַמאָל איז געשעהן אַזוינס, וואָס האָט דעם בירגער איוואַן איוואַנאָוויטש אינגאַנצען צוטריסעלט — מ'האָט איהם בעליידיגט. אומזיסט און אומגישט בעליידיגט; מ'האָט איהם עפענטליך געזאָגט מוסר. און טאַמער איז דאָס נאָך געווען ווייניג, האָט מען איהם בעשריבען אין דער וואַנד-צייטונג.

— איי, איי, איי, — האָבען פריינד איהם בעדויערט — מ'האָט דיך געקרענקט, שטאַרק געקריוודעט.

— איך וועל דאָס נישט לאָזען אַזוי געהן, — האָט איוואַן איוואַנאָוויטש געענטפערט אַ זאָג געטאָן.

— עס זענען דערביי פערהאַן פערזענליכע חשבונות! איך וועל דאָס נישט פערשווייגען!! איך וועל ברענגען אַ קלאַגע.

— נו. געוויס, — האָבען די פריינד איהם אונטערגעגעבען מוט, — אַזאַ זאַך טאָר מען נישט פערשווייגען, מ'דאַרף קעמפען...

אַזוי האָט זיך עס אָנגעהויבען און דערוועלבער איוואַן איוואַנאָוויטש, זעמען אַלע האָבען פריהער שטאַרק רעספּעקטירט, און, מ'קען זאָגען, טאַקע ליב געהאַט, איז מיט אַמאָל געוואָרען אינגאַנצען אַן אַנדער איוואַן איוואַנאָוויטש. מ'האָט שוין אויף איהם מעהר נישט געקוקט ווי אויף אַ סימפּאַטישען מענשען, ווי אויף אַ פעהיגען און טיכט גען מענשען, נאָר ווי אויף איינעם, וואָס האָט אַ קלאַגע...

די ערשטע צייט האָבען מענשען נאָך געמאַכט דעם אָנשטעל, אַז זיי סימפּאַטיזירען מיט איהם. אין זיין געזעלשאַפט האָבען זיי כלומרשט געזיפצט און צושפּרייטענדיג די הענט, האָבען זיי איהם געפרעגט וואָס ער מאַכט, וואָס ער טוט און וואָס ס'הערט זיך אין אַלגעמיין ביי איהם. אָבער עס זענען אַוועק נישט מעהר ווי עטליכע טעג און די בעציהונג צו איהם איז געוואָרען אינגאַנצען אַנאַנדערע יעדער פריינד, יעדער בעקאַנטער, וואָס האָט זיך מיט איהם געטראָפען, האָט אָנגעכמורעט די ברעמען, און מאַכענדיג דעם אָנשטעל, אַז ער איז איצט זעהר שטאַרק פערנומען, איז ער געלאָפען ווייטער.

דער בירגער אַ וואַן איוואַנאָוויטש אָבער האָט אַ וועהטאָג אין האַרצען אָנגעהויבען איינזעהן, אַז מענשען מיידען איהם אויס, ווייל זיין געזעלשאַפט איז אויף זיי פונקט ווי אַ שווערע משא. עס איז נישט געווען קיין איינער, וואָס זאָל איהם אויסהערען גערן- און די בעאַמטע, צו וועמען ער האָט זיך געווענדעט מיט זיין קלאַגע, האָט זיך אַלץ געדוכט, אַז דער איוואַן אוואַנאָוויטש לאָזט זיך אַריין אין צופיל איינצעלהייטען און אַז בכלל דערצעהלט ער די גאַנצע געשיכטע צו לאַנג און צו נודנע...

— מאַכט עס קירצער, — האָט מען איהם אַלע מאָל איבערגעשלאָגען, — אַביסעלע קירצער מאַכט דאָס, חבר. רעדט צום פּונקט, און אָהן איבעריגע הקדמות...

דער בירגער איוואַן איוואַנאָוויטש אָבער האָט דווקא געוואָלט דערצעהלען אַלץ מיט אַלע איינצעלהייטען. ער איז געווען זיכער, אַז יעדע קלייניגקייט איז דאָ זעהר וויכטיג. און ווי אויף צו להכעיס האָט מען איהם אַלץ געזאָגט:

— קירצער, קירצער, חבר. מאַכט עס קירצער...

— אָבער ווי אַזוי קאָן איך דאָס מאַכען קירצער? — האָט איוואַן איוואַנאָוויטש געהאַט אַ טענה.

אין אַ גאַנץ קורצער צייט איז ער ממש בעקלעפּט געוואָרען מיט אָנפּראַגעס, אויף וועלכע ער האָט שוין שריפטליך און מינדליך טויזענד און איין מאָל געענטפערט. און דאָס האָט אויף איהם אַזוי געווירקט, אַז אַפילו דאָס פּנים איז ביי איהם געוואָרען אַנדערש. און כאָטש ער האָט זיך יעדען טאָג געראַזירט, האָט זיך דאָך אַלעמען אויסגעוויזען, אַז ער איז בעוואַקסען...

עס איז אַוועק נישט מעהר ווי איין חודש צייט און ער האָט זיך ביסלעכווייז אויסגעלערענט פאָרצוברענגען זיין קלאַגע זעהר שנעל; שרעקליך שנעל. אַזוי שנעל, אַז ס'איז פּשוט אונמעגליך געווען צו פערשטעהן אַ וואָרט פון דעם, וואָס ער זאָגט.

— רעדט קלאָרער, חבר, — האָט מען זיך ביי איהם געבעטען, — כאַפּט נישט אַזוי. קיינער יאָגט אייך נישט. זעצט זיך אַוועק און דערצעהלט קלאָר און דייטליך.

און דאָס אַליין, וואָס מ'האָט איהם געבעטען זיך אָוועקזעצען און דערצעהלען אַלץ מיט אַלע איינצעלהייטען, האָט איהם אַזוי צונומען, אַז עס האָבען זיך איהם אַזש געשטעלט די טרערען אין די אויגען. ענדליך האָט ער, הייסט עס, געפונען אַ חבר מיט אַ גוט האַרץ און מיט אַ טיף-פיהלענדער נשמה. און ער, דער גוטהאַרציגער חבר, האָט זיך פונאַנדערגעקליבען אין דעם גאַנצען ענין און עס איז אַרויסגעקומען ווי בימעל אויפ'ן וואַסער, אַז דער בירגער איוואַן איוואַנאָוויטש איז אין קיין זאַך נישט שולדיג, און מ'האָט דאָס געמוזט מעלדען אין דער וואַנד-צייטונג, כאָטש דעם רעדאַקטאָר האָט דאָס נישט געשמעקט.

די אַלע מענשען, וואָס זענען שולדיג אין דעם בלבול אויף איוואַן איוואַנאָוויטש, זענען געשטעמפּעלט געוואָרען אַלס ביוראָקראַטען אָהן הערצער, און זיי האָבען בעקומען די פערדינטע שטראָף, און נאָכדעם האָבען שוין אַלע געזעהן העל און ליכטיג. די פריינד האָבען צום בירגער איוואַן איוואַנאָוויטש שוין ווידער געשמייכעלט, און ער האָט זיך געפיהלט אויסגעצייכענט, אי אין דער היים, אי ביי דער אַרבייט.

און איינמאָל איז זיך איוואַן איוואַנאָוויטש אַזוי געזעסען אין זיין קאַבינעט, און ס'איז צו איהם אַריינגעקומען אַ נישט-געראַזירטער מאַן מיט אַ פערשרויערט פּנים.

— איך וויל אייך בעטען, איהר זאָלט מיך אויסהערען, — האָט געזאָגט דער מענש מיט'ן פערטרויערטען פּנים.

— וועגען וואָס האַנדעלט זיך עס? — האָט איוואַן איוואַנאָוויטש געפרעגט דעם מענשען אומגעדולדיג.

— איך האָב אַ קלאַגע... מ'האָט בעשולדיגט מיך אומזיסט און אומגישט, אַז איך האָב...

— מאַכט עס קירצער, — האָט איוואַן איוואַנאָוויטש איהם איבערגעשלאָגען, און זיין טאָן איז געווען אַ האַרטער, אַ טרוקענער, — וואָס קירצער...

נאָך איידער ער האָט אויסגעהערט, וואָס דער מענש מיט'ן פערטרויערטען פּנים האָט איהם צו זאָגען, איז ער שוין געווען זיכער, אַז דאָס איז עפּעס אַ פערדעכטיגער פערשוין, כאָטש ער האָט איהם איצט דאָס ערשטע מאָל געזעהן, איז ער איהם שוין נישט געפעלען געוואָרען... אַ חוצפּה'ניק אוודאי און ווי ער נודיעט איהם!... רעדט און רעדט און אַלץ נישט צום פּונקט...

— מאַכט עס קירצער, חבר, — האָט ער איהם אַלע מאָל איבערגעשלאָגען, — וואָס קירצער מאַכט דאָס... איך האָב קיין צייט נישט...

און איוואַן איוואַנאָוויטש האָט גאָר פערגעסען אַז ערשט נישט לאַנג צוריק איז ער אַליין געווען אין דער זעלבער לאַגע ווי דער מענש, וואָס שטעהט איצט פאַר איהם אַ דערשלאָגענער, מיט אַ פערטרויערט פּנים...

עס איז איהם אינגאַנצען פון זינען אַרויס...

פון רוסיש: מ. אַ

צוזאמענפאהר פון יודישע לאנדווירטע

לעמבערג דער צענטער פון יודישער לאנדווירטשאפטליכער בעוועגונג

לעמבערג, (פון אונזער קארעספאנדענט) דא איז אפגעהאלטען געווארען די סעסיע פון הויפט-ראט פון דער יודישער לאנדווירטשאפטליכער געזעלשאפט. עס זענען געקומען ארום 100 מיטגלידער פון ראט פון פערשידענע טיילען פון פוילען, דער עיקר פון גאליציען. עס זענען געקומען יודישע לאנדווירטען מיט זייערע פרויען, פון וועלכע עס האט געשמעקט מיט פעלד און שווארצע ערד.

ד"ר וואהרזאגער האט אפגעגעבען א בעריכט איבער דער טעטיגקייט

פון דער יודישער לאנדווירטשאפטליכער געזעלשאפט.

די יודישע לאנדווירטשאפטליכע געזעלשאפט „יילאג" פיהרט אן איהר טעטיגקייט אין 7 וואיעוואדזטוועס לעמבערגער, סטאניסלאווער, טארנאפאלער, קראקאווער, ווילנער, נאוואגרודקער און ביאליסטאקער דעם 1-טען סעפטעמבער 1936 האט די געזעלשאפט געצעהלט 12 קרייז-ארגאניזאציעס דערונטער 3 לאנדווירטשאפטליכע קרייז-געזעלשאפטען און 9 דעלעגאטורען.

„יילאג" צעהלט 74 לאנדווירטשאפטליכע קרייזלעך, דערפון אין לעמבערגער וואיעוואדזטווע — 12; סטאניסלאווער — 26; טארנאפאלער — 14; קראקאווער — 3; ווילנער — 14; נאוואגראדקער — 4. ביאליסטאקער — 1, אין לעצטען יאהר זענען צוגעקומען 32 קרייזלעך, ד.ה. א וואוקס מיט 76 פראצענט.

אין מזרח-גאליציען געהערען צו „יילאג" 1 מילך-האנדעל צענטראלע; 14 לאנדווירטשאפטליכע און מילך-קאאפעראטיוען און 1 לאנדווירטשאפטליכע פארמע. (טושיזשיקאוו).

די אלגעמיינע צאהל מיטגלידער בעטרעפט אין די קרייזלעך 1293 און אין די קאאפעראטיוען 1857 צוזאמען 3130. די מיטגלידער פון „יילאג" ווערען בעדינט דורך 4 אינסטרוקטארען מיט העכערער לאנדווירטשאפטליכער בילדונג, 2 מיט העכערער גערטנערײ-בילדונג און 1 ביהנען-צוכטער.

די „יילאג"-צענטראלע האט געהאלפען דער יודישער יוגענד, וואס שטודירט אויף לאנדווירטשאפטליכע הויכשולען צו פראקטיצירען אין יודישע ווירטשאפטען אין מזרח-גאליציען, מען האט געהאלפען אין יאהר 1936 פראקטיצירען 22 סטודענטען פון ווארשאווער, קראקאווער, ווילנער און לעמבערגער אוניווערזיטעטען ווי אויך אויף אויסלענדישע אוניווערזיטעטען.

אין 46 מקומות זענען געווארען געגרינדעט פונקטען צו רעפראדוצירען גוטע זריעות, כדי צו פערבעסערן די יודישע ווירטשאפטען. מען האט אויך געהאלפען און ערמעגליכט צו קויפען גוטע און ביליגע זריעות. עס איז געווארען געפיהרט אויפקלערונגס-ארבייט וועגען זאמלען בעמיסטיגונג. עס זענען געווארען געבויט בעטאנירטע גנאיאווניעס די דאזיגע אקציע געפינט זיך ערשט אין אנהויב און וועט פערגרעסערט ווערען. די מיטגלידער האט מען געהאלפען ביים קויפען קינסטליכע בעמיסטיגונג.

פיל אויפמערקזאמקייט האט מען געשענקט דעם פיה-צוכט. עס זענען פערזארגט געווארען די וויכטיגסטע לאנדווירטשאפטליכע פונקטען מיט בהמות, בפרט בוהאיעס פון גוטער ראסע. א דאנק דער הילף פון יק"א זענען ערווארבען געווארען 8 סימענטאלער בוהאיעס און 11 טעלעצעס פון דער ראסע.

אויף די מזרח-קרעסען זענען טעטיג 10 בוהאי-סטאציעס. עס איז געגרינדעט געווארען דער ערשטער פערזיכערונג-קרייז אין טשערניעיאוו וואס נעמט ארום 150 קיה. 3 קרייזלעך פערמאגען וועטערינאר-אפטייקען.

„יילאג" האט זיך בעמיהט צו פערשפרייטען סעדריי. אין מזרח-גאליציען זענען געווארען געפלאנצט 2566 פרוכט-בוימער, בעזונדערס איז ביי דער אקציע געווארען בעריקזיכטיגט דער קאסאווער קרייז, וועלכער האט בעזונדערע גינסטיגע בעדינגונגען פאר דער ענטוויקלונג פון סעדריי, ביי דער פרוכט-אויסשטעלונג זענען געוועזען 12 אויסשטעלער, פון וועלכע איינער האט בעקומען א אויסצייכנונג. אויף די קרעסען ווערט די סעדריי-אקציע געפיהרט אויף א ברייטען מאסשטאב דורך „יק"א".

אויפ'ן געביט פון ביהנען-צוכט, האט מען אין מזרח-גאליציען קודם-כל אויפגעבויט יענע פאסיעקעס, וואס זענען געווארען פערניכטעט דורך דער עפידעמיע אין יאהר 1934. די דאזיגע אקציע אין טורקע רק' האט געגעבען גוטע רעזולטאטען און עס געפינען זיך דארט 27 פאסיעקעס מיט 160 שטאמען. אין טורקא האלט ביים ארגאניזירען זיך א קרייז פון ביהנען-צוכטער אין פריהלינג 1936 האט מען אנגעהויבען א בוים-פערצווייגטע ביהנעריי אקציע אין קרייז קוטי זשאביע, וואס איז בעזונדערס צוגעפאסט פאר ביהנען-צוכט. אין די דערמאהנטע מקומות האט מען אינסטאלירט אין 14 ווירטשאפטען 35 שטאמען. די ארבייט געפינט זיך ערשט אין אנהויב.

„יילאג" פיהרט אן א קולטור-טעטיגקייט, ארויסגעבענדיג דעם וויכטיגען חודש-זשורנאל „דער יודישער לאנדווירט". עס זענען געווארען געשאפען פונקטען פאר לאנדווירטשאפטליכער צוגרייטונג. אזעלכע פונקטען זענען געוועזען 96 מיט 216 אנטייל-נעהמער. די פונקטען זענען געוועזען בעזוכט דורך די פאוויאטאווע אינסטרוקטארען און אינספעקטורן פון דער לעמבערגער לאנדווירטשאפט-קאמער. א חוץ דעם זענען געווארען ארגאניזירט לאנדווירטשאפטליכע קורסען, רעפעראטען. אין 14 פונקטען זענען געווארען געגרינדעט פאך-ביבליאטעקען. עס איז געווארען געגרינדעט א ספעציעלע סעקציע צו פערשפרייטען לאנדווירטשאפטליכע קולטור מיט א פאנד אויפ'ן נאמען פון אינזש. ש. לאנדע ז"ל.

די פראבלעמען פון דער יודישער לאנדווירטשאפט אין פוילען

דעם רעפעראט וועגען די פראבלעמען פון דער יודישער לאנדווירטשאפט אין פוילען האט געהאלטען אינזש. זילבערשטיין.

דער רעפערענט בעגרעניצט זיך אויף גאליציען. נאכ'ן איבערגעבען א געשיכטליכען איבערבליק פון דער יודישער לאנדווירטשאפט ווייזט ער אן, אז ערשט אין 17-טען יאהרהונדערט הויבט זיך אן דער צוריקקעהר פון די יודען צו דער לאנדווירטשאפט. די פאליאקען האבען די ערשטע געוועקט די יודען צו דער לאנדווירטשאפט. אין גאליציען איז אין 1785 ארויס דער ערשטער דעקרעט פון קייזער יאזעף דעם צווייטען וועגען בעשעפטיגען יודען מיט לאנדווירטשאפט. דאן איז געקומען דער רוסישער צאר און בעזעצט יודען אויף באדען. די יודען האבען זיך דערויף שווער אפגערופען. עס איז געווען די צייט פון פאנשטשיזנע און יודען האבען מורא געהאט צו ווערען קנעכט.

די אגראריזירונג פון די יודען דורך די הערשער האט זיך נישט איינגעגעבען. די לאנדווירטשאפטליכע בעוועגונג ביי יודען איז דאן געקומען ספאנטאן. נאך דעם אפשאפען פון פאנשטשיזנע האבען יודען זיך געלאזט אין דארף אריין. אין 1880 איז ענטשטאנען אין גאליציען דער ערשטער יודישער באדען-בעזיץ. די סטאטיסטיק פון 1900 בעווייזט, אז 48 טויזענד יודען האבען זיך אין גאליציען פערנומען מיט לאנדווירטשאפט. עס פעהלט א גענויע סטאטיסטיק איבער דער יודישער לאנדווירטשאפט. יעדע ציפער ווערט דורך די אנטיסעמיטען איבערטריבען, אבער מען דארף אננעהמען, אז 80 ביז 100 טויזענד יודען אין גאליציען פערנעמען זיך היינט מיט לאנדווירטשאפט.

די יודישע לאנדווירטען זענען צווייערליי צושפרייט אין פערשידענע דערפער. אין סטאניסלאווער וואיעוואדזטווע זענען 5000 יודישע לאנדווירטען צעווארפען אין 671 ווירטשאפטען. דאס דרוקט אויף דער יודישער לאנדווירטשאפט.

עס פעהלט די יודען דער אגראר-באזיס. אונזערע יודישע אגראר-סטרוקטור איז א שלעכטע. 77 פראצ. יודישע ווירטשאפטען זענען נישט זעלבסטשטענדיג, ווייל זיי האבען ווייניג באדען.

עס איז פארגעקומען אן אנ'ענדערונג צום שלעכטען אין דער בעציהונג צום יודישען לאנדווירט. אויב פריהער האבען ארום 200 טויזענד יודען געקאנט לעבען אין די גאליצישע דערפער, אזוי האט דער צושטאנד זיך פערענדערט. דער יוד ווערט ארויסגעשטויסען פון זיינע עקאנאמישע פאזיציעס אין דארף. אין סטאניסלאווער פאוויאט זענען 60 פראצענט דערפער ריין פון יודישע געוועלבער.

ווען פערטרעטער פון דער יודישער לאנדווירטשאפטליכער געזעלשאפט זענען געקומען צו די רעגירונגס-קרייזען, האט מען צו זיי זיך בעצויגען תהילה מיט אונגלויבען. מען האט נישט געוואוסט פון יודישער לאנדווירטשאפט. איצט אבער איז מען בנוגע יודישע לאנדווירטען שטארק פארזיכטיג און מען איבערטרייבט איהר קראפט. מען האט די יודישע לאנדווירטשאפטליכע קאאפעראטיוען אוועקגענומען פון יודישען קאאפעראטיוו פערבאנד און דאס שטערט אין דער ענטוויקלונג פון דער יודישער לאנדווירטשאפט.

דאן דער טעראר געגען יודען. אין די דערפער הערשט אפאטיע. די יוגענד טראכט וועגען עמיגראציע און ווארט ווען צו קענען אנטלויפען. קיינער טראכט נישט וועגען בעפעסטיגען זיך און דאס איז א געפעהרליכער צושטאנד.

די פראגע פון יודישער לאנדווירטשאפט איז א שווערער פראבלעם. זי פאדערט די אנשטרענגונג פון דער גאנצער יודישער געזעלשאפט.

וואס דארף מען טון? קודם-כל נישט רעזיגנירען. אמת, אז זיצען היינט אין די דערפער איז נויטיג פיאנערישער גייסט און מען קען דאס נישט פאדערען פון די עלטערע, מוז מען דאס פאדערען פון די יוגענד. מיר מוזען האבען אן אגראר-פראגראם וואס האט ביז איצט געפעהלט. מען האט אויף קאנפערענצען גערעדט וועגען אלגעמיינע פראבלעמען, נישט וועגען א יודישען אגראר-פראבלעם. מיר מוזען קעמפען פאר רעכט אויף ארבייט אין ערד. מען דארף שטרעבען צו א פראפעסיאנעלער ארגאניזאציע, שאפען אייגענע קאאפעראציע און ארייַנציהען די יודישע יוגענד פון די דערפער און שטעטלעך צו דער לאנדווירטשאפטליכער צוגרייטונג. די אלע אויפגאבען פאדערען די אנשטרענגונג פון אלע אינסטיטוציעס פון דער יודישער געזעלשאפט.

דער צוזאמענפאהר האט זיך פערענדיגט מיט אננעהמען א רייהע רעזאלוציעס און אויסוואהלען א נייע פערוואלטונג מיט ד"ר קארל האלפערן אין ראש.

ל. ט.

דאס לעבען אין ארץ-ישראל

ידיעות פון דער יודישער טעלעגראפען-אגענטור

די יודישע ארבייטער פון א"י צו די ארבייטער אין שפאניען

ירושלים. די עקזעקוטיווע פון דער אלגעמיינער יודישער ארבייטער-ארגאניזאציע „הסתדרות" האט איבערגעשיקט דעם גענעראל-סעקרעטאר פון דעם אינטערנאציאנאל פון די פראפעסיאנעלע פעראיינען א בריף צוזאמען מיט א טשעק פון 200 פונט פאר'ן „אינטערנאציאנאלען סאלידאריטעטס-פאנד" (הילף פאר שפאניען).

„מיר בעדויערען זעהר — שרייבט די „הסתדרות" — וואס מיר קענען מעהר נישט טון פאר אונזערע שפאנישע חברים אין די איצטיגע שווערע טעג. ווי איר איז בעוואוסט, זענען מיר אליין פערנומען מיט דער פערטיידיגונג פון אונזערע לעבענס און אונזער ווערק געגען די ברוטאלע אנפאלען מצד טעראריסטישע אראבישע באנדעס. די לעצטע מאכען נישט קיין חילוק צווישען מענער, פרויען און קינדער, אפילו נישט צווישען יונגע און אלטע. זיי האבען זיך אפילו נישט אפגעשטעלט פאר קיין ... איבער יודישע קראנקען-שוועסטער, וואס האבען געפלעגט נישט קיין יודען.

איבער דעם יודישען פאלק זענען אריבער הונדערטער יאהרען פון רדיפות און ליידען. אבער מיר זענען זיכער, אז דער טאג פון בעפרייאונג איז גאר נאהענט. מיר גלויבען, אז די ארבייטענדע מאסען אין אלע לענדער, הגם מע' דריקט און מען שטיקט זיי און די סכנה פון פאשיזם און היטלעריזם שוועבט איבער זיי, וועלען גאר אינגיכען פייערן דעם גרויסען ענדזיג".

פערווערט ארויספיהרען געוועהר קיין שפאניען

ירושלים. די א"י-רעגירונג האט פערווערט ארויסצופיהרען פון א"י געוועהר קיין שפאניען.

אנ'אייזערנע טיר ביים כותל-מערבי

ירושלים. יט"א האט ערהאלטען פון ועד-הלאומי פאלגענדען קאמוניקאט:

אין דעם לינקען ווינקעל ביים כותל-מערבי, וואו עס איז ביז איצט געווען א הילצערנע טיר, האט מען די טיר ארויסגענומען און אריינגעשטעלט אנ'אייזערנע טיר מיט אנ'אראבישער אויפשריפט. אין צוזאמענהאנג מיט דער ענדערונג האט דער ועד-הלאומי איבערגעגעבען דעם ירושלימ'ער דיסטריקט קאמיסאר אנ'ענטשפרעכענדען פראטעסט.

דער ועד-הלאומי פאדערט צו אינטערפעלירען וועגען דעם דער רעגירונג; ער ווארענט פאר נישט אויפצוהייבען קיין טומעל ארום דעם דאזיגען ענין, וואס קען נאך ארויסרופען א העצע אין דער אראבישער פרעסע.

קאלאנעל קיש שוין איבערגענומען זיין נייעם אמט אין ירושלים

ירושלים. ווי יט"א האט שוין מיטגעטיילט, האט די יודישע אגענץ בעשטימט דעם קאלאנעל קיש, געוועזענעם פארזיצער פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע, אלס פערבינדונגס-אפיציר צווישען דעם יודישען ישוב און דער מיליטערישער מאכט אין א"י. אין צוזאמענהאנג מיט דער דאזיגער נאמינאציע, האט קאלאנעל קיש זיך ווידער בעזעצט אין ירושלים און שוין איבערגענומען דעם נייעם אמט. קאלאנעל קיש האט די לעצטע יאהרען געוואוינט אין חיפה.

יודישע בוי-בעוועגונג

ירושלים. אין די חדשים יולי—אויגוסט האט מען אין חיפה אנגעהויבען צו בויען 94 נייע דריי-שטאקיגע געביידעס, ביי וועלכע עס זענען בעשעפטיגט לערך 3,000 ארבייטער.

אין תל-אביב בויט מען איצט 64 נייע צוויי-שטאקיגע בנינים, ביי וועלכע עס זענען בעשעפטיגט לערך 2,000 ארבייטער.

די רעגירונג האט אסיגנירט 150 טויזענד פונט אויפ'ן בוי פון נייע שאסעען, דער עיקר צווישען יודישע ישובים. פון גרויס בעדייטונג איז די שאסע פון תל-אביב קיין חיפה, וואס וועט דורכשניידען בלויז יודישע ישובים. חוץ-לזה ווערט איצט געבויט א שאסע דורכ'ן עמק, אזוי אז די קאמוניקאציע מיט חיפה וועט אויסמיידען נצרת.

די יודישע אגענץ פיהרט איצט פערהאנדלונגען מיט דער רעגירונג וועגען בוי פון ווייטערע שאסעען, וואס וועט אפקאסטען 100 טויזענד פונט. די רעגירונג זאל זיך בעטייליגען אין די הוצאות מיט א סומע פון 50 ביז 70 פראצענט.

אין אייניגע קאלאניעס בויט מען איצט גרויסע מאגאזינען פאר ציטרוס-פרוכטען. די הוצאות וועלען בעטרעפען לערך 100 טויזענד פונט.

דער בודזשעט - עודף פון דער א"י-רעגירונג

ירושלים. לויט דעם נאר וואס פערעפענטליכטען בעריכט פון דער רעגירונג פאר דעם פינאנץ-יאהר ביז דעם 31-טען מערץ 1936, האבען די אלגעמיינע הכנסות בעטראפען 5,770,546 פונט (דערפון 2,751,214 פונט פון צאל) די הוצאות פון דער רעגירונג האבען בעטראפען 4,286,201 פונט (דערפון 3,315,330 פונט געוועהנליכע הוצאות).

דער עודף אין דער מלוכה-קאסע צום 31-טען מערץ 1936 האט בעטראפען די סומע פון 6,267,810 פונט. דער עודף וועט אבער איצט זיין בעדייטענד קלענער צוליב די שטייגענדע הוצאות אויף דער אויסהאלטונג פון מיליטער.

סוף מאנאט אויגוסט 1936 האט דער געלד-אומלויף בעטראפען אין א"י 6,041,134 פונט.

ווענדונג צו דער ווארשאווער קהלה

וועגן אויסהאלטן שמואליק מינקאווסקי אין מעדעם-סאנאטאריום

ווארשע (יט"א) די יט"א האט בעקומען פאלגענדע מיטיילונג:

שמוליק מינקאווסקי (דאס יונגסטע קינד פון הרוג מינקאווסקי אין פשיטיק) געפינט זיך שוין א לענגערע צייט אין דער מעדעם-סאנאטאריום. דאס קינד האט אין סאנאטאריום צוריק אנגעהויבען רעדען און איצט שפילט עס זיך שוין מיט די קינדער און בעטייליגט זיך אין לעבען פון אנשטאלט. פון צייט צו צייט בעהערשט איהם נאך אבער א שרעק-געפיהל, די לייטונג פון מעדעם-סאנאטאריום האלט, אז דאס קינד, כדי עס זאל פולשטענדיג קומען צו זיך דארף נאך פערבלייבען אין אנשטאלט מינדעסטענס א יאהר צייט. דאס מעדעם-סאנאטאריום וואס האט איהם העכער דריי חדשים אויסגעהאלטען און געצאהלט, קען ווייטער אזא פליכט נישט נעהמען. ווייל פערלירענדיג אלע סובסידיעס, געפינט עס זיך מאטעריעל אין א גאר שווערער לאגע. די פערוואלטונג פון מעדעם-סאנאטאריום האט זיך דעריבער געווענדעט צו דער ווארשאווער קהלה, זי זאל אויף זיך נעהמען די קאסטען פון אויסהאלטען שמוליק מינקאווסקי אין משך פון א יאהר צייט. די אבטרעטענדע פערוואלטונג פון דער ווארשאווער קהלה דארף אין די נאהענטסטע טעג בעטראכטען די פראגע.

Dr. med. H. LUBICZ
צוריקגעקעהרט
ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע
און געשלעכטס-קראנקהייטען
צעגלאנא 7 (פריהער 43), טעלעפאן 141-32

פרעזידענט רוזוועלט וועגען די פערדינסטען פון אמעריקאניש-יודישען פאטריאט חיים סאלאמאן

שיקאגא, (יט"א). פרעזידענט רוזוועלט האט צוגעשיקט א בריף צום פארזיצער פון דער „פאטריאטיק פאונדיישן" בארנעט האדס. אין וועלכען ער בעגריסט ווארים דעם פלאן צו שטעלען א דענקמאל צום אנדענקען פון יודישען באנקיר חיים סאלאמאן, וועלכער האט געהאט גרויסע פערדינסטען פאר דעם זיג פון דער אמעריקאנער אומאפהענגיגקייטס-בעוועגונג.

דער דענקמאל וועט פארשטעלען סאלאמאן צוזאמען מיט די אמעריקאנער פרייהייטס-קעמפער דזשארדזש וואשינגטאן און ראבערט מאריס.

„מיט אויפריכטיגער צופרידענהייט דערוויס איך זיך — שרייבט פרעזידענט רוזוועלט — אז די אונשעצבארע פערדינסטען פון חיים סאלאמאן פאר דער אמעריקאנער רעוואלוציע וועלען געפינען זייער אויסדרוק פון אנערקענונג, הגם א פערשפעטיגטע. די געשיכטע האט א לאנגע צייט אויף א מערקווירדיגען אופן געשוויגען וועגען דער אפפערוויליגער גרויסצוגיגער פינאנציעלער הילף, וועלכע דער דאזיגער באנקיר פון פילאדעלפיע האט געלייסטעט פאר דער אמעריקאנער זאך. איך ווינש אייער אונטערנעמונג פולען ערפאלג.

גלח קאגלין פערטיידיגט זיך געגען פארווארף פון אנטיסעמיטיזם

שיקאגא (יט"א). אין ארגאן פון גלח טשארלז קאגלין „סאשעל דזשאסטיס" ווערט געלייקענט, אז דער בעקאנטער ראדיא-פרעדיגער פון דעטראיט איז אנ'אנטיסעמיט. אזא איינשטעלונג — ווערט געזאגט אין דעם ארטיקעל — וואלט געווען אונלאגיש, אונקריסטליך און אונפראקטיש. עס ווערט אנגעוויזען, אז קאגלינ'ס אנגריפען אויף די „פראצענטניקעס" בעציהען זיך נישט בלויז אויף יודען, נאר אויך אויף פיל קאטאליקען און פראטעסטאנטען. עס וואלט נישט געוועזען בכלל קיין יודען-פראגע אין די פאראייניגטע שטאטען — ווערט געזאגט אין דעם ארטיקעל — ווען געוויסע יודען וואלטען אויפגעהערט צו זוכען דעם איינברעכער אונטער'ן בעט און אנדערע יודען וואלטען געהאט גענוג מוט עפענטליך צו פעראורטיילען די אונסאציאלע יודען גלייך ווי די אונסאציאלע קריסטען, ווייל ביידע האבען עקספלואטירט אין משך פון דער געשיכטע פון מענשליכער ציוויליזאציע סיי די ארימע יודען און סיי די ארימע קריסטען.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

מאנטאג, 21 ה׳ תשרי תרצז

סעפטעמבער

זון-אונטערגאנג 5.30

זון-אויפגאנג 6.10

שוידערליכע אויטא-קאטאסטראפע מיט לאדזער אומאנער חסידים

14 חסידים פערוואונדעט אויפ׳ן וועג פון לובלין

נעכטען איז קיין לאדז אנגעקומען א ידיעה, אז מיט א גרופע אומאנער (טוימע) חסידים פון לאדז, וועלכע זענען געפאהרען צוריק קיין לאדז פון לובלין, וואו זיי האבען פערבראכט ראש-השנה, איז געשעהען א שרעקליכע קאטאסטראפע, וועלכע האט געבראכט 7 שווער פערוואונדעטע און 7 לייכט פערוואונדעטע יודען.

מיר האבען זיך באלד פערבונדען מיט לובלין און בעקומען פאלגענדע אויספיהרליכע ידיעות, וועגען דער שרעקליכער קאטאסטראפע.

ס׳פיהרט זיך יאהר-יעהרליך, אז די אומאנער (טויטע) חסידים פאהרען אויף ראש-השנה קיין לובלין, וואו ס׳געפינט זיך דאס קבר פון אומאנער רבינ׳ס א תלמיד. פאר ראש-השנה זענען פון לאדז ארויסגעפאהרען קיין לובלין 80 אומאנער חסידים. מוצאי ראש השנה האבען זיי געמאכט הבדלה און אויף זייער שטיינער זיך געזעגענט מיט די לובלינער ישיבה מיט טענץ און געזאנג. דאן זענען זיי נאך 12 א זייגער ביינאכט מיט 3 אויטאבוסען ארויסגעפאהרען קיין לאדז.

ארום 1 א זייגער ביינאכט ווען די אויטאס זענען געווען הינטער דעם שטעטעל ווארקושאס איז איין אין מיטעלסטען אויטא פלוצלינג קאליע געווארן דער מאטאר און מיט דער גאנצער האסטיגקייט איז דער אויטא אריין אין א גרובען נעבען שאסיי, אריבערקעהרענדיג זיך מיט די רעדער ארויף.

דער ערשטער אויטאבוס איז שוין געהאט פערפיהרען אהן די, וואס זענען אין איהם געזעסען האבען אבסאלוט נישט געוואוסט וועגען דער קאטאסטראפע. דאגעגען די, וועלכע זענען געפאהרען מיט דעם דריטען אויטאבוס, האבען דערהערט די שרעקליכע קרעכצען און געשרייען פון די מיט וועלכע ס׳איז פארגעקומען די קאטאסטראפע. זיי זענען אראפ פון אויטאבוס און אנגעהויבען צו ראטעווען זייערע חברים. די דאזיגע אקציע איז געווען זעהר בעשווערט. ערשטענס, צוליב דער פינסטערניש און צווייטענס צוליב דעם, ווייל ס׳האט זיך ארויסגעוויזען, אז אין רעזולטאט פון דער קאטאסטראפע **זענען פערוואונדעט געווארען 14 חסידים פון 22**, וועלכע זענען געפאהרען מיטן אויטאבוס.

שטליכע חסידים זענען דעריבער אזועק אין נאהענטסטען שטעטעל, אלארמירט די ניכע הילף און דאס יודישע שפיטאל אין לובלין.

פון לובלין זענען באלד ארויסגעפאהרען עטליכע קארעטקעס מיט דאקטוירים, וועלכע האבען אבער אויפן ארט גארנישט געקענט טון, נאר מיטגענומען די פערוואונדעטע קיין לובלין אין יודישען שפיטאל. דארט זענען מאביליזירט געווארען אלע דאקטוירים, וועלכע האבען געארבייט א גאנצע נאכט ביים ראטעווען די פערוואונדעטע.

צום גליק זענען אלע פערוואונדעטע געבליבען ביים לעבען. 7 פון די פאסאזשירען זענען זעהר שווער פערוואונדעט געווארען און 7 לייכט.

די נעמען פון די 7 שווער פערוואונדעטע יודען, אלע לאדזער, זענען: נתן מארקעוויטש, ראובן אקרענט, שמחה בערנשטיין, לייזער רובין, יוסף פעפער, בנימין ווארשאווסקי און מענדעל אזשער.

די לייכט פערוואונדעטע זענען: חיים ראטקליין, חיים מענדעל גלאזער, ישראל העלער, שלמה שאפיר, יעקב פריווערג, פישעל ראזענצווייג און פישעל ראזענפעלד.

דער שאפער, וועלכער האט אנגעפיהרט מיטן אויטאבוס איז פערהאלטען געווארן, ס׳ווערט געפיהרט א שטרענגע אויספארשונג וועגען דער סיבה פון דער שרעקליכער קאטאסטראפע.

נעכטען שפעט אין אווענד האבען מיר זיך טעלעפאניש פערבונדען מיטן יודישען שפיטאל אין לובלין, פון וואנען מ׳האט אונז מיטגעטיילט, אז דער געזונד-צושטאנד פון 5 פון די שווער-פערוואונדעטע בעסערט זיך כסדר, דאגעגען איז דער צושטאנד פון 2 פון זיי א זעהר ערנסטער.

די 7 לייכט-פערוואונדעטע זענען ארויסגעשריבען געווארען פון שפיטאל און וועלען היינט אפפאהרען קיין לאדז.

נישט אריינגעטראגען 9 פערזאן אין די וועהלער-רשימות צו די קהלה-וואהלען אויפ׳ן גרונד פון פאראגראף 20

גרויסע דיסקוסיע אויף דער זיצונג פון דער וואהל-קאמיסיע

נעכטען אין אווענט איז פארגעקומען א זיצונג פון דער וואהל-קאמיסיע ביי דער יודישער קהלה.

ס׳איז געקומען געווארען צו קענטניש, אז שוין פון מארגען אן וועלען די וועהלער-רשימות פון די בערעכטיגטע צו שטימען צום קהלה-ראט, אויסגעלעגט ווערען אין לאקאל פון דער קהלה, כדי יעדער זאל קענען נאכקאנטראלירען צי ער איז ארגעגעטראגען געווארען אין די וועהלער-רשימות.

ווייטער איז געקומען געווארען צו קענטניש, אז לויט די צוזאמענגעשטעלטע רשימות האבען וואהל-רעכט צו דער קהלה איבער 57 טויזענט וועהלער, די אפשטימונג וועט פארקומען אין 32 וואהל-אבזאצ-רען.

דאן ערקלערט פרעזעס מינצבערג, אז אויפן גרונד פון בעשלוס, וועלכען די מעהרהייט האט אנגענומען אויף דער פריהערדיגער זיצונג פון דער וואהל-קאמיסיע, זענען נישט אריינגעטראגען געווארען אין די וועהלער-רשימות 8 פערזאן, וועלכע האבען זיך אלס געזו. ראטמענער פון לאדזער שטאט-ראט דערקלערט אין דער רובריק פון רעליגיע, אלס רעליגיאנסלאזע.

וועגען דעם דאזיגען ענין האט זיך אנטוויקעלט א גרויסע דיסקוסיע.

ד״ר עלענבערג טרעט שארף ארויס געגען דעם עצם פארשלאג ווי אויך געגען דער רעאליזירונג פון פארשלאג. ד״ר עלענבערג ווייזט אן, אז פון דער פאר מעלער זייט איז א דעקלאראציע, וועלכער איטיצער האט אנגענומען אין שטאט-ראט נישט קיין רעכטליכער אקט, אויף וועלכען די וואהל-קאמיסיע קען זיך סומך זיין. וואס שייך דער מעריטארישער זייט האט דאס בכלל מיט דעם ענין גארנישט צו טון. צווישען די אויסגערעכענטע נעמען, וועלכע מ׳האט נישט אריינגעשריבען אין די וועהלער-רשימות געפינען זיך יודיש טוער, וועלכע האבען א לעבעדיגען אינטערעס פאר יהדיש - געזעלשאפטליכע פראגען אין הגם עס טיילט אונז אפ אין זיי די וועלט-אנשויאונג און מיר האבען מיט זיי פאליטישע חלוקי דעות, מוזען מיר אבער רעספעקטירען אויך יענעמס וועלט-אנשויאונג און ארויסגעהונגריג פון שטאנדפונקט פון געוויסען-פרייהייט קען די קהלה נישט אויסטיילען בעזונדערע יהרען, צו וועלכער פארטיי זיי זאלען נישט געהערען.

ד״ר שלעזינגער זעהט אין דעם אגודה׳שען פארשלאג א פרוב צו פערגוואלדיגען אפאזיציאנעלע פאליטישע ריכטונגען און לעגט פאר איבערצוגעהן איבערן פארשלאג צו טאג-ארדנונג.

ה׳ אליעזר שיין ערקלערט, אז לויט דעם פאר. 20 אויף וועלכען די אגודה-מעהרהייט פעררופט זיך קען מען שטרייכען נאר אזעלכע פערזאנען, וועלכע פראפאגירען עפענטליך די יודישע רעליגיע, דאס אפ נעבען א דעקלאראציע וועגען רעליגיאנסלאזיגקייט קען נאר זיין א בעווייז יהוגען גלייכגילטיגקייט צו דער רעליגיע און וועגען דעם רעדט נישט דער פאר. 20 אפילו פון אגודה׳שע שטאנדפונקט. וואס שייך דער מעריטארישער זייט פון דעם ענין, האלטען די ציוניסטען, אז די קהלה איז א נאציאנאלע אינסטיטוציע און ווער ס׳אנערקענט זיך דער יודישער נאציאנאליטעט, קען נישט עלימינירט ווערען פון דער קהלה. ה׳ שיין ווייזט אויך אן, אז דאס וואס די 8 פערזאנען האבען אמאל אפגעגעבען דעקלאראציעס, אז זיי זענען רעליגיאנסלאז, איז נאך נישט קיין בעווייז, אז זיי האבען נישט געענדערט זייער שטעלונג און זענען אויך היינט איין דער זעלבער מיינונג.

אדוו. מענקעס ערקלערט, אז ער איז מסכים מיט׳ן פארשלאג פון פרעזעס מינצבערג, ווייל די קהלה גיראנט א רעליגיעזען כאראקטער, אדוו. מענקעס ווייזט אן, אז וואהל-רעכט צו דער קהלה האבען לויט׳ן פאראגראף אלע, וועלכע געהערען צו משה׳ס גלויבען, אזוי ווי די 8 פערזאן האבען זיך נישט אנערקענט צו משה׳ס גלויבען דארף מען זיי נישט אריינטראגען אין די וועהלער-רשימות און הסכם מיט׳ן פאראגראף 5.

ד״ר עלענבערג טרעט ארויס געגען דער יודידישער בעגרינדונג פון אדוו. מענקעס און וואונדערט זיך וואס גראד אדוו. מענקעס נעהמט זיך אן די קריוודע פון דער יודישער רעליגיע. די נאציאנאלע ראהמען פון דער קהלה ערלויבען בשום אופן נישט די ציוניסטישע פארשטעהער פון דער וואהל-קאמיסיע צו אקצעפטירען דעם פארשלאג פון דער אגודה-מעהרהייט.

פרעזעס מינצבערג האלט, אז דער פארשלאג איז א ריכטיגער און ווייזט אן אויף רעליגיעזען כאראקטער פון דער קהלה, די רעליגיאנסלאזע ווע לען אריינקומען, לויט פרעזעס מינצבערג, אין דער קהלה כדי אויפצורייסען די קהלה פון אינעוועניג.

אין דעם מאמענט ערקלערט פרעזעס מינצבערג, אז ס׳איז אויך נישט אריינגעטראגען געווארען אין די וועהלער-רשימות א געוועזענער מיטגליד פון דער קהלה-פערוואלטונג אויפ׳ן גרונד פון פאראגראף 20, די מאטיוון זענען די וואס דער דאזיגער מיטגליד האט געשטעלט כסדרדיגע פאר שלאגען וועגען שטרייכען אלע פאזיציעס אויף רעליגיעזע בעדערפנישען.

דעם פארשלאג פון פרעזעס מינצבערג שטיצען די ה״ה ליבערמאן, פרידענזאן, י. מ. וואדיסלאווסקי און אדוו מענקעס.

געגען טרעטען ארויס נאכאמאל, ד״ר עלענבערג און דאזאר גלאטמאן, וועלכער ווייזט אן אויף דער גאנצער אונלאגישקייט פון אגודה׳שען פארשלאג.

ה׳ עיין לייגט פאר איינצושרייבען די אדורכגעלאזענע פערזאנען אין דער רשימה און דיסקוסירען ערשט דעמאלס ווען ס׳וועלען צוגעשטעלט ווערען אזעלכע דאקומענטען וועגען דער פראפאגאציע פון יודישע דת דורך די נישט-פערשריבענע פערזאנען, דער פארשלאג ווערט אפגעווארפען דערמיט איז די דיסקוסיע געשלאסען געווארען.

פאר דער אפשטימונג גיט ה׳ אליעזר שיין אין נאמען פון די ציוניסטישע מיטגלידער אין דער קאמיסיע א פראטעסט געגען: 1) דעם פרוב צו פערגוואלדיגען דאס געוויסענס פרייהייט 2) פון אויסנוצען דורך דער „אגודה״ איהר מאמענטאלע מאכט געגען דער אפאזיציע און 3) געגען דעם לייכטזיניגען אופן פון בעשליסען אזעלכע ענינים, צוליב דעם האבען די ציוניסטישע מיטגלידער פערלאזען די זיצונג.

ביי דער אפשטימונג האט דער פארשלאג פון פרעזעס מינצבערג בעקומען א מעהרהייט. פון די אגודה-מיטגלידער, אונפארטייאישע און ה׳ מענקעס געגען האט געשטימט דאזאר גלאטמאן (פאלקיסט), דער „מזרחי״-מיטגליד ה׳ באום האט זיך אפגעהאלטען פון שטימען.

* * *

ווי מיר דערוויסען זיך האט מען נישט אריינגעטראגען אין די וועהלער-רשימות אויפ׳ן גרונד פון פאר. 20 פאלגענדע פערזאנען, אפרים לאזער זעלמאנאוויטש (בונד), געוו. מיטגליד פון דער קהלה-פערוואלטונג און די געוו. ראטמענער פון שטאט-ראט. פאזנאנסקי, מארגענטאלער, ד״ר מארגאליס, מילמאן, נאטקעוויטש (פון בונד) און האלענדערסקי, ד״ר שיפמאן און שאפירא (לינקע פועלי ציון).

פון מארגען אן

קען מען קאנטראלירען די וועהלער-רשימות צו דער קהלה

היינט וועט די וואהל-קאמיסיע פון דער יודישער קהלה צו וועהלען א קהלה - ראט אין לאדז, לויט דער פעראָרדנונג וועגען די קהלה - וואהלען, בעקאנט מאכען, אז די רשימות פון די וועהלער, וועלכע זענען בערעכטיגט צו שטימען, וועלען אויסגעלעגט ווערען אין קהלה-לאקאל פון 8 פריה ביז האלב צוועלף אין אווענט פון מארגען דעם 22. ביז 30. סעפטעמבער ה. י.

היות ווי דעם 25-טען און 30. סעפט. געפאלען אויס ערב יום-כפור און ערב סוכות, וועט מען אין די דאזיגע טעג קענען נאכקאנטראלירען די וועהלער-רשימות בלויז פון 9 פריה ביז האלב 4 נאכמיטאג. דערפאר וועט מען די איבעריגע טעג קענען נאכקאנטראלירען די רשימות נישט ביז 8 אווענט, ווי ס׳זעהט פאר די פעראָרדנונג, נאר ביז האלב 10 אין אווענט.

אין פערלויף פון דער דערמאהנטער צייט, קען מען אריינטראגען רעקלאמאציעס סיי בנוגע דעם אריינשטעלען, סיי בנוגע דורכלאזען פערזאנען אין די רשימות.

נאך די פערזאנען, וועלכע וועלען זיך געפינען אין די רשימות וועלען האבען וואהל-רעכט בעת די וואהלען צום קהלה-ראט.

נאכן 30. סעפטעמבער וועט מען קיין רעקלאמאציעס נישט קענען אריינטראגען.

ס׳איז דעריבער נויטיג, אז יעדער איינציגער, וועמ ס׳איז עלטער פון 24 יאהר, זאל נאכקאנטראלירען צי ער איז אריינגעטראגען געווארען אין די וועהלער-רשימות.

דעם 3. אקטאבער וועט פארקומען א זיצונג פון דעם וואהל-קאמיסיע, וועלכע וועט דעצידירען וועגען די אריינגעטראגענע רעקלאמאציעס. יעדער איינציגער, וועלכער האט רעקלאמירט מוז בעקומען א שריפטליכען ענטפער פון דער וואהל-קאמיסיע.

Dr. med.

Sadokierski

כירורג פון ציינער און יאסלעס

האט זיך איבערצויגען אויף

Piotrkowska 56, tel. 129-77.

קיין ארץ-ישראל

גרופענווייז און אינדיווידועל.

ביליגע פרייזען. גוטע בעדינגונגען.

פינקטליכע בעהאנדלונג.

14-טעגיגער אויספלוג קיין וויען

אבפאהר יעדען טאג. 135 זל.

אויסלענדישע הנחה-און קורצצייט-פעסער.

פארשטעהערשאפט פון „אינטוריסט״

אויספליגען און רייזעס קיין רוסלאנד.

ברענגען קרובים פון רוסלאנד קיין פוילען

אינפארמאציעס ערטיילט

דאס יודישע רייזע-ביורא

Union Lloyd

Piotrkowska 42, tel. 107-87.

פארשטעהערשאפט פון „אינטוריסט״

נעמט אן דאס איבערשיקען

פעקלעך קיין ז. ס. ר. ר.

רעגיסטראציע פון יארגאנג 1918

היינט, מאנטאג, ד. 21 דארפען זיך שטעלען צו דער רעגיסטראציע אויף פיעטריקאווער 165 פון 5-טען קאמיסאריאט די אותיות

A B C D E

פון 12-טען קאמיסאריאט אויף די אותיות

פון N ביז Z

צוגאב-פאבאר

(א) די צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פאר פ. ק.או לאדז שטאט „צווייי״ וועט אמטירען דעם 28-טען סעפטעמבער ד. י. אין לאקאל פיעטריקאווער 165.

צום צוגאב-פאבאר דארפען זיך צושטעלען אלע מאנסבילען, וואס זענען געבוירען אין יאהר 1915 און עלטערע, וועלכע האבען ביז איצט נישט רעגולירט זייער בעציהונג צום מיליטער-דינסט, וואוינען אויפ׳ן שטח פון 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 און 14 קאמיסאריאטען און האבען בעקומען נאמענטליכע רוף-צעטלען פון דער שטאטישער סטאראסטווע.

איינשפריצונגען געגען דיפטעריט

פערלענגערט ביז׳ן 26 ד. ח.

פון דער סטאראסטווע טיילט מען מיט, אז די געגען-דיפטעריט-איינשפריצונגען זענען פערלענגערט געווארען ביז׳ן 26-טען ד. ח.

היינט, מאנטאג A, B, C

מארגען, דינסטאג D, E, F

מ׳טיילט אויך מיט, אז קינדער פון 7 ביז 10 יאהר, וואס לערנען אין פאלקס-שולען, וועלען בעקומען די איינשפריצונגען אין די שולען.

אפטייקען.

היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) היינט ביינאכט דיזשורירען:

סאהאנע (לימאנאווסקיעגא 80); טראוקאווסקי (בזשעזשינער 56); קאפראווסקי (נאוואמיעסקא 15); ראזענבלום (שרודמיעסקא 21); בארטשעשעווסקי (פיעטריקאווער 95); טשינסקי (ראקאטשינסקי 53); סקוארטשינסקי (קאנטנא 54); שיניעצקא זשגאורסקא 59).

אלפוילישער צוזאמענפאהר פון גערטנער

(א) אין לאקאל פון דער לאנדווירטשאפטס-קאמער (פעטריקאווער 96) איז נעכטען פארגעקומען אן אלפוילישער צוזאמענפאהר פון גערטנער.

פרוכטען פון דערציהונג

אויף דאלנע 5 האט זיך נעכטען געשפילט א גרופע קינדער. אין א געוויסען מאמענט איז צווישען די קינדער אויסגעבראכען א מחלוקה. איין יונגעלע האט דאן געכאפט פון שטוב א קוך-מעסער און שטארק צושטאכען די 5-יאהריגע לאה שפירא. פאגאטאווי האט איהר ערטיילט ערשטע הילף.

Dr. REICHER

פאלודניאווא 28, טעל. 93-201

ספעציאליסט

פאר מענער - שוועכע - בעהאנדלונג

סעקסועלע בעראטונגען פון פסיכא - אנאליז

נעמט אן פון 8—11 פון 5—8 אווענט.

זונטאג און חגאות פון 9—12.

פעראייניגטער ציוניסטישער בלאק צו די שטאט-ראט-וואהלען אין לאדז.

איינלאדונג. אצענטראלער וואהל-מיטינג

מארגען, דינסטאג, ד. 22 סעפט. 8.30 אוועגד קומט פאר אין זאל „פילהארמאניע" נארוטאוויטשא 20

מיט רעפעראטען וועלען ארויסטרעטען די ה"ה: י. מ. ביאלער, אדוו. בערקאוויטש, אדוו. מ. גייזלער, ד"ר א. טארטאקאווער, פרנס משה לימאן, דייר. ב. מארעק, ד"ר ז. עלענבערג, ארכיטעקט מארעק פייז, אינזש. נ. פראשקער, אדוו. א. צימערמאן, ד"ר נ. קרויש, ד"ר י. ראזענבלאט, דענטיסטין מלכה רעזניק, ד"ר ש. י. שווייג, אדוו. ז. שטריך. —:— אלע יודישע וועהלער און וועהלערינס, סוחרים און ארבייטענדע אינטעליגענץ, — שטימט ד. 27-טען סעפטעמבער אויף ליסטע פון פער-איינגטען ציוניסטישען בלאק. וועהלט אין שטאט-ראט אריין שטאלצע, נאציאנאלע יודען!

דער לעצטער פארוואהל-זונטאג

150 מיטינגען און פערזאמלונגען!

(א.) דער נעכטיגער לעצטער פארוואהל-זונטאג איז אדורך פולשטענדיג רוהיג, טראץ דעם, וואס אין אלע פונקטען פון דער שטאט זענען פארגעקומען מיטינגען און פערזאמלונגען, צונויפגערופען דורך בעזונדערע וואהל-קאמיטעטען.

בסך הכל זענען נעכטען אזעלכע מיטינגען און פערזאמלונגען פארגעקומען ארום 150.

דעם רוהיגען פערלויף פון די אלע פערזאמלונגען איז אגב צו פערדאנקען דער פערשטארקטער פאליצייאישער שמירה און וואכזאמקייט.

אין דער שטאט זענען נעכטען פערשפרייט געווארען זעהר פיל וואהל-אויפרופען, צוו. אגד. קאלפארטירט אויף אויטאס און דראזשקעס.

נעכטען האט די הויפט-וואהל-קאמיסיע צוגעגרייט די טעכנישע מאטעריאלען, וואס זענען נויטיג אויף אדורכצופיהרען די וואהלען.

עס איז אויך אדורכגעפיהרט געווארען דאס צוטיילען פון די קאנווערטען פאר בעזונדערע וואהל-קרייזען. די קאנווערטען זענען אפגעשטעמפעלט געווארען.

היינט וועלען פונאנדערגעהאנגען ווערען אין די טויערען אנווייזונגען פאר דער בעפעלקערונג וועגען ארט און צייט פון שטימען.

פון רעוויזיאניסטישען וואהל-קאמיטעט

די רעוויזיאניסטען, וועלכע געהערען צום פעראייניגטען יודישען וואהל-בלאק, האבען חי אמפיציע אדורכצופיהרען זייערע קאנדידאטען אין אלע 4 וואהל-קרייזען, וואו זיי האבען ארויסגעשטעלט זייערע קאנדידאטען.

דאס ערשטע געוויכט לעגט דער רעוויזיאניסטישער וואהל-קאמיטעט אויף דעם ניינטען און צעהנטען קרייז, וואו ס'פיגורירען: אין צעהנטען קרייז ד"ר י. דאס, וועלכער איז בעקאנט אלס קענער פון ווירטשאפטליכען לעבען, אלס גלענצענדער רעדנער און רוטינירטער און איינגעפרובטער פאליטיקער.

אין ניינטען קרייז ה' מאיר זיידע, דער געוו. ראטמאן, וועלכער האט שוין מיט זיין טעטיגקייט בעוויזען, אז ער איז ראוי צו פערטרעטען די יודישע אינטערעסען אין דער זעלבסטפערוואלטונג.

א חוץ דעם פיגורירען נאך אין ערשטען קרייז ה' אברהם נאפטאלי, אין זיבעטען קרייז ה' יעקב מילער.

פון פאלקיסטישען וואהל - קאמיטעט

שבת און זונטאג האבען די פאלקיסטען דורכגעפיהרט א גאנצע רייהע גרויסע מיטינגען אין איינעע לאקאלען פון האנדווערקער און קליינהענדלער פעראיינען. מיט א ספעציעל גרויסען ערפאלג איז דורך דער רייזיגער פאלקס - מיטינג אין ענגלישען זאל, צו וועלכען עס איז געקומען א טויזענד קעפיגער עולם. מיט גרויס אויפמערקזאמקייט איז אויסגעהערט געווארען דער פאליטישער רעפעראט פון אדוו. נח פרילוצקי און די רעדעס פון אדוו. יוסף וויייצמאן, ראטמאן פ. כאדי און מאג. באלבערישסקי. אויף דער פערזאמלונג פון דער פוילישער-בראנזשע וועט אדוו. יוסף וויייצמאן און דער דירעקטאר פון צענטר. יודישען האנדווערקער - פערבאנד אין פוילען ה' כארעל (פון ווארשא) רעפערירען וועגען די לעצטענס פערעפענטליכטע אויספיהר תקנות צו דער שחיטה-גזירה.

וואהל-קאמיטעט פון אונפארטייאיש - רעליגיעזע יודען

דער וואהל-קאמיטעט פון די אונפארטייאישע רעליגיעזע יודען פיהרט אן אקטיווע טעטיגקייט אין 7 און 10 וואהל-קרייז, זיי אגיטירען אין 10 וואהל-קרייז פאר די קאנדידאטור פון בנימין רוס און אין 7-טען פאר די קאנדידאטור פון ליפיש ראזענבערג.

אדוו. שטריך דער געמויערטער קאנדידאט פון צעהנטען וואהל-קרייז

דער וואהל-קאמיטעט, וועלכער איז געשאפען געווארען דורך ציוניסטען בעלי-בתים, קליינהענדלער און האנדווערקער אדורכצופיהרען די קאנדידאטור פון אדוו. שטריך אין שטאט-ראט אריין, פירט זעהר אן אינטענסיווע ארבייט, הגם ס'איז קלאר, אז דער מאנדאט פון אדוו. שטרייך איז א געמויערטער.

אומעטום ווערט די דאזיגע קאנדידאטור אויפגענומען זעהר גינסטיג, ווייל אדוו. שטריך איז דער קאנדידאט, וועלכער האט בעקומען די הסכמה פון אלע.

פערזאמלונג פון ווירטשאפטליכן בלאק ביים ציוניסטישען בלאק

אין די לאקאלען פון דעטייליסטען לעגיאנוב 8 און סקלאדיסקאל-הענדלער, שרודמיעסקא 20 זענען נעכטען אוועגד פארגעקומען 2 גרויסע פערזאמלונגען. עס האבען גערעדט די ה"ה אדוו. צימערמאן, ד"ר קרויש, אדוו. שטריך. עס איז איינשטימיג אנגענומען געווארען א רעזאלוציע, אז אלע סוחרים, קליינהענדלער און טארג-שטייער שטימען פאר די קאנדידאטען פון ציוניסטישען בלאק.

די קאנדידאטור פון פרעזעס לייבוש ראזענבערג אין 7-טען וואהל-קרייז

די קאנדידאטור פון פרעזעס ליבוש ראזענבערג, וועלכער פיגורירט אין 7-טען וואהל-קרייז ווערט געשטיצט גלייכצייטיג דורך 2 וואהל-קאמיטעטען: דורך דעם פעראייניגטען יודיש - געזעלשאפטליכען פראגנט און דורך דעם וואהל-קאמיטעט פון אונפארטייאישע רעליגיעזע יודען. דעריבער איז זיכער, אז די דאזיגע קאנדידאטור וועט אויך געפינען די געהעריגע אפשאצונג צווישען די וועהלער פון 7-טען קרייז.

וואהל-קאמיטעט פון 2. קרייז

נעכטען אוועגד איז פארגעקומען אין לאקאל פון „וויזא" א פערזאמלונג פון די וועהלער פון 2-טען וואהל-קרייז. נאך א אויספיהרליכען רעפעראט פון ד"ר ז. עלענבערג און א רייהע טעכנישע אנווייזונגען פון ה' נ. ליכטענשטיין איז אויסגעוועהלט געווארען א קאמיטעט פון צוויטען וואהל-קרייז.

די ספארט-קלובען פאר די קאנדידאטור פון ה' ד"ר עלענבערג

אויף די פערזאמלונגען פון די ספארט - ארגאניזאציעס „בר-כוכבא" און „מכבי" איז איינשטימיג בעשלאסען געווארען צו שטימען פאר דער קאנדידאטור פון ד"ר עלענבערג, וועלכער איז עקזעקוטיוו-מיטגליד פון דעם קרייז-קאמיטעט.

ווער איז ה' יצחק לעווין,

דער ארטאדאקסישער קאנדידאט פון 9-טען וואהל-קרייז?

ביי די איצטיגע שטאט-ראט וואהלען האט ארויסגערופען גרויס אויפמערקזאמקייט די פערזאן פון ה' יצחק לעווין, וועלכער קאנדידירט אויף דער ליסטע פון פעראייניגען יודישען וואהל-בלאק אין 9-טען קרייז אלס איינציגער ארטאדאקסישער קאנדידאט, אויף וועלכען ס'האבען זיך פעראייניגט אלע חסידים. די צאהל ארטאדאקסישע וועהלער אין 9-טען קרייז איז גרויס, דעריבער איז אינטערעסאנט זיך צו דערוויסען, ווער ס'איז די פערזאן, וואס ארום איהר קאנצענטרירען זיך די חסידישע יודען.

אינם אויפרוף, וואס די אגודה האט ארויסגעלאזט צו די וועהלער פון 9-טען קרייז, ווערט ה' יצחק לעווין געשילדערט אלס בעקאנטער תלמיד-חכם, ארטאדאקסישער טוער, בערימטער געלערנטער, וויסענשאפטלער און גלענצענדער רעדנער, וועלכער האט שוין א סך געלייסטעט פארן יודישען ציבור אויף פערשידענע געביטען. אלס גרויסער קענער פון פוילישער געשיכטע און פוילישער רעכט-וויסענשאפט שרייבט די אגודה, וועט ה'לעווין זיין ביכולת תמיד צו געפינען דאס פאסיגע ווארט, דעם וואגיגסטען ארגומענט, אפצושטעלען די אנטיסעמיטען — דערויף זענען די בעסטע עדות זיינע פילע בעריהמטע ווערק אין פויליש און אנדערע שפראכען, אין וועלכע ער צעשלאגט אלע אנטיסעמיטישע שיטות און יודען-פיינדליכע טעאריעס מיט א פרעציז וויסען-שאפטליכער רוטין.

ה' יצחק לעווין איז א זוהן פון ריישער רב, געוו. הגאון הרב לעווין. ה' יצחק לעווין האט סמיכה אויף רבנות פון די גרעסטע גדולים אין גאליציען און חוץ דעם גרויסע אלגעמיינע וועלטליכע בילדונג (געענדיגט צוויי פאקולטעטען) ער בעהערשט 10 שפראכען.

זייט זיין 16-טען לעבענס-יאהר איז ה' יצחק לעווין ליטעראריש טעטיג. ער האט מיטגעארבייט אין זעהר א סך צייטונגען און זיינע פעליעטאנען און ארטיקלען האבען זיך שוין פון לאנג קהנה-שם געוואונען. חוץ דעם האט ער ארויסגעגעבען צאהלרייכע גרויסע חיבורים, פון וועלכע מיר דערמאנען: „דער ווינער גט" (א היסטארישע אפהאנדלונג וועגען א גרויס מחלוקת אין פוילען אין 17-טען יאהרהונדערט), „דער אנטייל פון די יודען אין די סיים-וואהלען אין אלטען פוילען", „די געשיכטע פון חרם אין ליטא" (א גרויס ווערק, דאס ערשטע פון דעם מין, וואס איז ארויסגעגעבען געווארען אין יאהר 1932 מיט א סובסידיע פון בילדונגס - מיניסטעריום), „ביטרעגע צו דער געשיכטע און ליטעראטור-געשיכטע פון די יודען אין פוילען", דאס רעכט פון פונאנדערלאזען דעם פארלאמענט". א. אז. וו.

* * *

רעוויזיעס אין צוזאמענהאנג מיט

דער וואהל-האמפאניע

די סטאראסטווע האט צוגעשיקט פאלגענדען אפיציעלען קאמוניקאט : די רעוויזיעס, וועלכע זענען אדורכגעפיהרט געווארען פערגאנגענע נאכט אין די לאקאלען פון די ענדעקעס, פ. פ. ס. (צ. ק. וו.) און בונד, כדי צו זוכען געוועהר, האבען געבראכט אונפערהאפטע רעזולטאטען.

אין אלגעמיין זענען אדורכגעפיהרט געווארען 23 רעוויזיעס און נאר 4 פון זיי האבען געגעבען א נעגאטיווען רעזולטאט, און די איבריגע לאקאלען האט מען געפינען 370 שטיק פערשידענע אייזערנע זאכען : ווי אייזערנע פרענטעס, גאזרעהרלעך, ברוך-שטאנגען, הילצערנע פרענטעס און שטעקענס, 31 שטיק ווייס געוועהר, ווי שווערדען און באגנעטען, קוכען מעסערס, קצבים-מעסערס און 370 [illegible]

דאס גאנצע געוועהר איז קאנפיסקירט געווארען, די מאכט האפט, אז די דעציזיע פון די רעוויזיעס און די רעוויזיעס, וועלכע וועלען פארטגעזעצט ווערען, וועלען דערפיהרען צו א בערוהיגונג בעת דער וואהל-אקציע.

שטיוועל-לעקערישע געוואוינהייט...

די אפשטארבענדע אסימילאציע, די געשלאגענע און פערשוויסענער קען זיך נאך אלץ נישט אפגעוואוינען פון איהרע קריכערישע און שטיוועל לעקערישע געוואוינהייטען, זיי דראפען זיך נאך אלץ אויף די גלייכע ווענד, הגם מ'טרייבט זיי פעוט מיט שטעקענס פון דארט, וואו זיי זענען פערמיאוסט און מ'וויל זיי נישט אנקוקען.

ס'איז נאר א רחמנות אויף דעם עלטערען דור וועלכער האט זיך שוין אנגעהויבען אנדערש צו פיהרען נאר די יונגע האלטען נישט געניג בכבוד זייער אנדענק.

אט איז נעשטארבען דער פראקורענט פון דער פירמע זילבערשטיין ה' יעזשי סאלאוויטשיק, וואס טוען זיינע יורשים? נישט מעהר און נישט ווייניגער ווי זיי ערקלערען עפענטליך, אז מ'זאל נאר חלילה נישט מוציא זיין ווענען טויט פון זייער פאטער דורך יודישע צייטונגען, ווייל אנדערש וועלען זיי זיך זעהר שטארק שעהמען...

אז מען שמועסט, דאס מען איז געוואוינט צו לעקען דעם פריץ שטיוועל, איז דאן נישט שייך צו זאגען...

די דאזשינקעס-פייערונג

טויזענדער דארפסלייט אויפ'ן האלער-פלאץ

(א) נעכטען זענען אויפ'ן ספארט-סטאדיאן פון וו. ק. ס. ביים האלער-פלאץ פארגעקומען די „דאזשינקעס - פייערונגען, ארגאניזירט דורך דעם צענטראלען פערבאנד פון יונגען דארף אין דער הויפט-שטאט פון אונזער וואיעוואודזטווע.

די פייערונגען, צו וועלכע עס זענען געקומען זעהר פיל — אין די פיל טויזענדער — יוגענדליכע פויערים פון די ארומיגע דערפער, און זייער בונטער, פארביגער הלבשה האבען געמאכט א הערליכען איינדרוק.

די דארפס-יוגענד איז אנגעקומען מאסענווייז מיט פעהנער און ארקעסטערס פון אלע עקען פון דער לאדזער וואיעוואודזטווע.

צו דער הויפט-פייערונג איז אויך געקומען דער וואיעוואדע ה' האוקע-נאוואק, וועלכער איז אויפגעטרעטען, אלס ערשטער ווירט פון די „דאזשינקעס", דער שטאטישער סטאראסטע, ה' ד"ר ווראנא א. א. פארשטעהער פון דער מאכט.

צ. א. [illegible] אויך פארגעקומען ארטיסטישע אויפטריטען, פאלקס-טענץ א. אז. וו.

די פייערליכקייטען זענען דורכ'ן ראדיא טראנס-מיטירט געווארען אויף גאנץ פוילען.

גוט מארגען!

אונזערע „דאזשינקעס"...

נעכטען איז אין לאדז געפייערט געווארען דער גערעטעניש - יום - טוב („דאזשינקיי"). די פויערים פון לאדזער סביבה האבען געוויזען די פרוכט פון זייער ארבייט

(פון דער כראניק)

ס'איז געווען לעבעדיג אין שטאטעל. פויערים אין בגדי יום-טוב זינגען און טאנצען, ס'שפילען ארקעסטערס, מ'האלט רעדעס. די פויערים ווייזען די פרוכט פון זייער ארבייט: מעהל, קאשע, טרינציג, קארטאפעל, בלומען. ביי יעדען פיטערישקעלע האלט מען א רעדע, ביי יעדען משהרעל — א בעגריסונג, ביי יעדער אונערקע — א טאאסט — און ס'איז לעבעדיג און לוסטיג.

זעהענדיג די גרויסע שמחה. שטעהט א יודעל אין גאס, קראצט זיך דאס בערדעל און זאגט:

— כ'זאג אייך, רבותי. זיי איי וואויל, א גאנץ יאהר זענען זיי אויף „שוויעזשע פאוועטשע", אקערט, זייהט און שניידט, זומער צייט „משלקט" ער די ליטעניקעס און נעמט זיי צו די פאר גראשען און נאכ'ן „ספשאנט", מאכט מען א גערעטעניש - יום-טוב, „דאזשינקי" בלע"ז. מ'קומט אין שטאט אריין, מ'טאנצט און מ'שפילט — מ'ווייזט די פרוכט פון דער ארבייט.

דאס איז ביי זיי, ביי די פויערים, זיי האבען וואס צו ווייזען. און וואס האבען מיר, שטאטישע יודען, צו ווייזען? אדרבא, לאמיר א קוק טון, ווי אזוי אונזערע לאדזער יודען וואלטען געפייערט זייער „גערעטענישיום-טוב", ווי אזוי זיי וועלען ווייזען די „פרוכט פון זייער ארבייט".

אויף דער נאוואמיעסקא, אדער פעטריקאווער, וועט געהן א צוג, סוחרים, האנדווערקער, טארגשטייערס, מארקפאהרערס. פאראויס גיהען סעקוועסטראטארען און קאמארניקעס מיט די טעקעס. די „גליקליכע" סוחרים ווייזען די פרוכט פון זייער „ארבייט" — נאקאזען אויף אבראטאזע, דאכאדאווע, מיעשקאניאווע און לאקאלאווע אופאמניעניעס, וועז וואניעס, פאדאניעס, רעזערסען.

אנדערע זענען „פעציהרט" מיט: פראטעסטען, ווערראקען, עקסמיסיעס - נאקאזען, מ'זינגט „התני העני", מ'ווייזט די „פרוכט פון דער ארבייט" — און ס'איז ליהודים...

אט אזוי וועט אויסזעהן אונזער גערעטעניש - יום-טוב, אונזערע „דאזשינקי'ס".

אב—נעק

פערבעסערונג אין סיסטעם פון אינפארמאציעס

פאר די לאטעריע-שפילער

פארן אנהויב פון יעדער לאטעריע דערהאלט די גענעראל - דירעקציע פון דער מלוכה-לאטעריע א גרויסע צאהל אנפראגען וועגען אדרעסען פון קאלעקטארען, ביי וועלכע עס געפינט זיך א געגעבענער נומער לאס. ביז יעצט פלעגט די טעכנישע ביורא פון דער דירעקציע אנווייזען שריפטליך די געזוכטע אדרעסען.

צוליב דער גרויסער צאהל פון אזא ארט קארעספאנדענץ, פלעגט נישט איינמאל ארויסקומען א פערשפעטיגונג, און חוץ דעם פלעגט דער שפילער נאכן ערהאלטען די תשובה פון דער דירעקציע נאך האבען פאסט-אויסגאבען פון נאך א בריף צום קאלעקטאר.

אנהויבענדיג פון יעצט וועט די דירעקציע איר בערשיקען די דערהאלטענע אנפראגען צו די ענטשפרעכענדע קאלעקטארען מיט דער אנווייזונג צו בערייטען דעם פעראינטערעסירטען, וואס עס וועט פערבעסערן די ערלעדיגונג און וועט פערקלענערן די הוצאות פון שפילער.

נאטירליך, קען דער סיסטעם ווערען צוגעפאסט נאר אין פאל, ווען די אנפראגע איז נוגע בלויז איין נומער. עס ליגט אלזא אין אייגענעם אינטערעס פון די שפילער נישט בעלעסטיגען אין די אנפראגען וועגען א גרעסערער צאהל נומערן, נאר דערמאהנען בלויז דעם נומער, וועלכער אינטערעסירט איהם.

Dr. med. Trepman
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט-קראנקהייטען.
בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע.
זאוואדזקא 6, טעל. 12-234
נעמט אן פון 8—11 נאכמ. און פון 6—8 אוועגד

Dr. Zalcwasser
כירורג
CEGIELNIANA 19, tel. 125-27
נעמט אן פון 1—2 מיטאג און פון 4—6 אוונט

KINO TEATR
MIRAŻ
11 LISTOPADA 16
היינט און טעגלעך!
פילם פון דער פוילישער פראדוקציע א.ג.
אטאג
פון גרויסע פאסירונגען
אין די הויפט-ראלען:
F. Brodniewicz i K. Junosza-Stępowski
אנהויב 4 נאכמ. שבת און זונטאג 12 בייטאג.

ספארט=בעוועגונג

מייסטערשאפטס=פערמעסטונגען פון ציקליסטען פון מכבי פערבאנד אין פוילען!

נעכטען 9 א זייגער מיט 30 מינוטען האבען זיך אנגעהויבען די מייסטערשאפטס-פערמעסטונגען פון ציקליסטען פון מכבי-פערבאנד אין פוילען ארגאניזירט דורכ'ן לאדזשער יודישען ספארט-קלוב מכבי.

שוין פון 8 א זייגער פריה האבען זיך אנגעהויבען פערזאמלען אין לאקאל פון מכבי אל. קאשטשושקי 21 די ציקליסטען -סעקציעס פון די ספארט-קלובען, פארשטעהער פון מלוכה'שען אמט פאר פיזישער דערציהונג, קאפיטאן דאבסקי פון צענטראל קאמיטעט פון מכבי פערבאנד אין פוילען און פון דער עקזעקוטיווע פון לאדזשער קרייז-פערבאנד מכבי די ה"ה סט. שרעטער און א. מארגענשטערן, פארשטעהער פון לאדזשער ציקליסטען פערבאנד און פארשטעהער פון דער פרעסע.

9 א זייגער זענען אלע פערזאמעלטע מיט ספעציעל פארגעברייטע אויטאס אפגעפאהרען אויפ'ן ארט פון דער מעטש וואו ס'האבען זיך אנגעהויבען די פערמעסטונגען.

די פערמעסטונגען זענען פארגעקומען אויף הונדערט קילאמעטער און האבען זיך אנגעהויבען סוף ברזשעזשינער גאס — לאוויטש — לאדז. אין די פערמעסטונגען האבען זיך בעטייליגט 24 ציקליסטען פון די קלובען מכבי — ווארשא, מכבי — פלאצק, הכח — בענדין, בר כוכבא, און מכבי — לאדז.

ביים אנהויבען די פערמעסטונגען האבען געווינשען ערפאלג: דער פארשטעהער פון מלוכה'שען אמט פאר פיזישע דערציהונג קאפיטאן דאבסקי פון לאדזשער ציקליסטען-פערבאנד ריכטער קראכמאלעץ און ה' שרעטער אין נאמען פון צ. ק. פון מכבי-פערבאנד אין פוילען.

די פערמעסטונגען האבען געגעבען פאלגענדע רעזולטאטען: דעם ערשטען אינדיווידועלען פרייז און דעם טיטול מייסטער פון מכבי -פערבאנד אין פוילען אויפ'ן יאהר 1936 האט בעקומען קאלסקי — מכבי לאדז, די צווייטע האט בעקומען פאמעראניעץ — מכבי ווארשא, די דריטע שווארץ בר כוכבא לאדז: די פירטע וויטענבערג בר כוכבא לאדז. דעם ערשטען פרייז פאר גאנצע דרושינעס האט בעקומען בר כוכבא לאדז און דעם צווייטען פרייז מכבי לאדז.

7 א זייגער איז אין לאקאל פון מכבי פארגעקומען די פייערליכע פערטיילונג פון די פרייזען, עס האבען דערביי געהאלטען רעדעס אין נאמען פון מכבי — לאדז ה' אינוש. וויינבערג, פון מלוכה'שען אמט פאר פיזישער דערציהונג קאפיטאן דאבסקי אין נאמען פון קאנסול מאקס קאן ה' רעד. בארוכין, פון בר-כוכבא לאדז ה' פלאטוי, מכבי ווארשא ה' בוים קאמענדאנט פון די פערמעסטונגען ה' צאווער. און אין נאמען פון צ. ק. פון מכבי- פערבאנד אין פוילען ה' סט. שרעטער.

צום סוף מוזען מיר צוגעבען, אז די אימפרעזא איז געשטאנען אויף דער געהעריגער הויך פון ספארט און פראפאגאנדא.

פון לאדזער קרייז-פערבאנד מכבי

אויף דער לעצטער זיצונג פון דער עקזעקוטיווע פון לאדזער קרייז פערבאנד מכבי איז בעשלאסען געווארען צו אנגאזשירען א שטענדיגען טעכנישען -אינסטרוקטאר וועלכער וועט ספעציעל טעכניש אינסטרואירען די מכבי קלובען פון לאדזער קרייז.

פון בר כוכבא—לאדז

די וואָרבירונגס-אקציע פון יוניארען פאר אלע סעקציעס וועלכע איז לעצטענס ענערגיש דורכגעפיהרט געווארען האט געגעבען זעהר גוטע רעזולטאטען גאנץ בעזונדערס זעגען אין דער סעקציע פאר גימנאסטיק ארגאניזירט געווארען נייע גרופען אויס שליסליך פון יוגענדליכע.

פון לאדזער „מכבי"

שוין די קומענדיגע וואך ווערען אין לאדזער „מכבי" בעניצט די גימנאסטיק-לעקציעס סיי פאר מענער און סיי פאר פרויען.

די סעקציעס פאר ווינטער-ספארט הויבען זיך שוין אן צו ארגאניזירען, כדי צו זיין צוגעגרייט צו דער ווינטער-ארבייט, די נארטען-סעקציע גרייט זיך צו אנ'אינטענסיווער ארבייט.

די טעניס-סעקציע פון „מכבי", וועלכע האט שוין אין איהרע רייהען עטליכע גוטע שפילער וועט קומענדיגע וואך שפילען א פריינדשאפטס=מעטש מיט יווימא.

די שווים=סעקציע ארגאניזירען פרישע שווים קורסען פאר אנפענגער און פאר פארטגעשריטענע אין זגערזשער באסיין.

מכבי—הכח 3:0 (0:2)

שבת איז פארגעקומען א פריינדשאפטס-מעטש צווישען די צוויי לאדזער יודישע מאנשאפטען „הכח" און „מכבי", מ'קען נישט זאגען, אז דער מעטש האט געהערט צו די אינטערעסאנטע אבער דאך האט מען בעמערקט, אז די יודישע מאנשאפטען קומען צוריק אין זייער פארם און זענען פערשטארקט מיט זייער יונגע ספארט-טאלענטען, וועלכע וועלען זיכער שפילען א ראל אין דער ווייטערדיגער ענטוויקלונג פון די מאנשאפטען. דער מעטש האט זיך פערענדיגט מיט א זיג פון מכבי אין דער פערהעלטניש פון 3:0.

רייכט אטלעטישער אינטער-נאציאנאלער=מעטש

אונגארן-פוילען 65½-75½

דעם לויף אויף 800 מעטער האט געוואונען קוראַרסקי אין דער צייט פון 1 מינוט 50,8 סעק.

דעם לויף אויף 5000 מעטער האט געוואונען סימאן (אונגארן) אין דער צייט פון 14 מינ. 49,4 סעק. בעזיגענדיג נאָאַי, וועלכער האט געהאט א צייט פון 14 מינוט 50 סעק.

ליגע=מעטשען אין לאנד

וויסלא — ל.ק.ס. 0:2 (0:0)
גארבארניא — פאגאן 1:3 (1:0)
שלאנסק — ווארטא 2:4 (0:2)
רוך — דאמב 1:2 (1:1)
ווארשאוויאנקא — לעגיא 1:2 (0:2)

מעטשען וועגען אריינגעהען אין דער ליגע

קראקאוויא (קראקא) –שמיגלי (ווילנא) 0:0
א.ק.ס. (שלעזיען) — בריגאדא (טשענסטאכאוו) 0:3

מעטשען וועגען אריינגעהען אין „א"-קלאס אין לאדז

סאקאל (פאביאניץ)–לעכיא (טאמאשאוו) 0:2

מייסטערשאפט פון „א"-קלאס אין לאדז

אוניאן=טורינג – וויטא 1:4
יו.ק.ס. — ווידזעוו 1:4
ל.ט.ס.ג. – בוזשא (פאביאניץ) 1:3

באקס

גריף (טארן) — ווארטא (פויזע) 7:9
סאקאל (פויזען) – ווארטא II 6:10

פינג-פאנג

פרייטאג און שבת זענען פארגעקומען צוויי פריינדשאפטס פינג-פאנג-מעטשען צווישען מכבי און זיעדנאטשאנע, דעם ערשטען מעטש האט מכבי פערשפילט מיט 2:4 דעם רעוואנזש האט מכבי געוואונען 0:5.

ראדיא - פראגראם

מאנטאג, דעם 21-טען סעפטעמבער

6.33 גימנאסטיק, 6.50 מוזיק (פליטען). 7.40 מוזיק (פליטען), 8 אודיציע פאר שולען, 11 פליטען, 11.30 אודיציע פאר שולען, 11.57 צייט-סיגנאל, 12.03 שמועס פאר קינדער, 12.13 מיטאג-ידיעות, 12.23 מוזיק (פליטען), 1.10 הויזווירטשאפט, 3.27 לאדזער בערזע, 3.30 ווירטשאפטליכע ידיעות, 3.45 שמועס פאר קינדער, 4 קאנצערט פון דער ווארשאווער פילהארמאניע, 4.45 רעפעראט, 5 סאליסטען - קאנצערט, 5.50 רעפעראט, 6.15 פידעל-קאנצערט (פליטען), 6.35 רעקלאמע - קאנצערט, 6.50 אקטועלער שמועס, 7 קאנצערט, 8 זעלנערישע אודיציע, 8.30 „קאטארגא" (איינדרוקען פון סיביר), 8.45 אווענד-ידיעות, 8.55 אקטועלער שמועס, 9 סימפאנישער קאנצערט, 10 ספארט - ידיעות, 10.15 מוזיק. אודיציע (פון פויזען).

דער גרויסער „הזמיר"-קאנצערט

(„מול הישימון" פון פראפ. י. זאקס) קומט פאר ד. 5 אקט. אין פילהארמאניע

דער גרויסער הזמיר-קאנצערט „מול הישימון" פון פראפ. י. זאקס, וועלכער האט געזאלט פארקומען אין „העלענאף" איז ווי בעוואוסט צוליב די שלעכטע וועטערען נישט פארגעקומען.

איצט טיילט מען מיט, אז דער דאזיגער קאנצערט וועט פארקומען דעם 5-טען אקטאבער (3-טער טאג חול-המועד סוכות) אין פילהארמאניע-

דעם קאנצערט אין וועלכען ס'ווערט אויפגעפיהרט פראפ. י. זאקס בעריהמטע קאנטאטע „מול הישימון", האט ארויסגערופען אין לאדז ביי די מוזיק-ליבהאבער ווי ביי די מאסען א שטארקען אינטערעס. ס'איז דערום צו דערווארטען, אז דער קאנצערט אין „פילהארמאניע" וועט האבען א גרויסען ערפאלג.

אווענד פון הומאר אין פילהארמאניע

מיטוואך דעם 23. ד. ח. קומט פאר אין פילהארמאניע אנ'איינציגער אווענט פון הומאר א. ג. „דער סימן פון דעם". פון פאפולערען פעליעטאניסט וויער

וויער, וועלכער האט שוין געוואונען די אלגעמיינע אנערקענונג, וועט פערזענליך זיך פארשטעלען פאר'ן לאדזער פובליקום, עס בעטייליגען זיך דער אויטאר וויער, העגריק לאדאש (ארטיסט פון פוילישען ראדיא) ווי אויך דאנאט פארעמבא.

פון „תרבות"

ווי בעוואוסט האט די געזעלשאפט „תרבות" זיך איבערגעטראגען אין א נייעם לאקאל, אויפ פאדלודניאנע 7, אזוי גוט ווי אלע יאהר טרעט זי איצט, מיט'ן נייעם סעזאן צו צו איהר ברייט פערצווייגטער ארבייט אויפ'ן געביט פון ענטוויקלען די העברעאישע שפראך און העברעאישע קולטור ביי די ברייטע יודישע מאסען פון אונזער שטאט. תרבות האט צום נייעם סעזאן בעשלאסען א חוץ די העברעאישע אווענט-קורסען אויך איינפיהרען העברעאישע נאכמיטאג-קורסען פאר שילער פון די פאלקס.שולען, בכדי זיי צו דערמעגליכען דאס דערלערנען פון דער העברעאישער שפראך. דער אפצאהל איז א מינימאלער. עס ווערען אויך געעפענט ביי „תרבות" סעמינאר-קרייזען פאר העברעאישער ליטעראטור, ביבעל און יודישע געשיכטע, און א דראמאטישער קרייז דעם 1-טען אקטאבער ווערט געעפענט א ביבליאטעק, וו' מען וועט בעקומען די נייעסטע העברעאישע אויסגאבען, עס ווערט אויך געפלאנט צו שאפען ביי דער ביבליאטעק א יודאאיסטישע אפטיילונג אין פרעמדע שפראכען.

א זעלטענע געלעגענהייט

דאס איינציגע אין א טויש שטאט ווארען-הויז „קאנסום" ביי דער וו'דיעווער מאנופאקטור, ראקאטשינער 54, צופאהר מיט די טראמוואיען 10 און 6, האט זיך ערווארבען דעם צוטרוי פון גאנץ לאדז. א דאנק די אויסגעצייכנטע נידריגע פרייזען אויף אלע סחורות. איצט וויל דער „קאנסום" געווינען דאס גאנצע קויפענדע לאדז, צוליב דעם גרויסען אויסוואהל פון אלערלי סחורות, וואס אלע אפטיילונגען פון „קאנסום" זענען פערזעהען. צו די נידריגסטע פרייזען. א בעזונדערע געלעגענהייט פאר די קונים איז די אויסגעצייכנטע דאמען און מענער וועש פון העכסטער קוואליטעט און שלעגאנסטע מוסטערען, וועלכע עס פערקויפט דער „קאנסום" צו אומגלויבליך נידריגע פרייזען. ס'איז דעריבער קיין וואונדער נישט, אז אין די שעהן „קאנסום" זאלען זענען פערהאן פיל קונים, וועלכע נוצען אויס די זעלטענע געלעגענהייט.

גענעראל-פערטרעטונג פון
INTOURIST
אויספלוג קיין רוסלאנד
ס'ווערט אנגענומען פעסער
אויסצוארבייטען וויזעס.
קיין לעמבערג
אין ביידע זייטען 19.70 זל.
היחות קיין זאלעשטשיק,
ווילנא און זאקאפאנע
פאפולערער צוג
קיין ווארשא
דעם 20-טען סעפטעמבער.
איינשרייבונגען נעהמט אן
„ארביס" פיעטריק. 18,
טעל. 249-33.

Doktór Z.
HENRYKOWSKI
ספעציעל-ארצט פאר מענער - שוועכע,
וועגערישע און הויט-קראנקהייטען
טראוגוטא 9 טעל. 262-98
נעמט אן פון 8—1 און פון 5—9 אווענד
זונטאג פון 9 פריה ביז 12.30 מיטאג
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען

Największy Wybór
Kapeluszy
HABIG i HÜCKEL
אין אנדערע עמפפעהלט די פירמע
B. KLAJNBAUM
Piotrkowska 31, tel. 262-18.
" 88, " 238-16.

ה. אקערמאן

ער און זיינע פרויען

ראמאן פון יודישען לעבען

32

סעם האט מיך געבעטן, אז איך זאל מיט איהם געהן צו זיין שוועסטער פאר א וויזיט, האב איך נישט געוואלט. די שוועסטער זיינע איז פערהייראט צו א רייכען מאן ביי וועמען סעם איז איינער פון די פאק-לייטע, און סעם זאגט מיר, אז זיין שוואגער האט איהם צו דער חתונה צוגעזאגט פינף טויזענט דאלאר א פרעזענט. ער האט געמיינט, אז [illegible]

ווי איך ווייס איז זי זעהר עלענד. זי געהט קיינמאל מיט קיינעם נישט. קיינער אינטערעסירט זי נישט. אזוי נעמט זי זיך צום הארצען איהר חתנ'ס טויט, א טראגעדיע איז דאס, איך ווייס, אבער מיר דאכט זיך, אז מיין טראגעדיע איז א סך א גרעסערע. זי ווייסט כאטש, אז דאס איז דאס. ער איז געשטארבען איהר חתן — און אנ'עק. איך אבער, [illegible]

האב שוין טעמיע געוואלט נישט איינמאל אויסזאגען דעם אמת, און איינמאל פאר אלעמאל זאל ער וויסען, אז זיין צייט, וואס ער גיט אוועק אויף מיר איז אומזיסט, אז איך בין פערליבט אין אנ'אנדערען, אבער כ'האב מיך אלעמאל אפגעהאלטען פון דערצעהלען עס איהם. איצט טוט עס מיר שוין פשוט באנג, פאר וואס כ'האב איהם נישט געזאגט.

אפריל, דעם 10-טען.

שוין אזא לאנגע צייט, אז איך האב מיין הארץ נישט פערטרויט פאר דיר, מיין טייער, מיין טאג-בוך! איך האב קיין פען נישט גענומען האלטען אין דער האנד זינט דאן ווען כ'האב צו דיר צום לעצטען מאל גערעדט. נאך איצט ציטערט מיר מיין האנד, ווען איך נעם זיך שרייבען און דיר דערצעהלען וואס ס'האט מיט מיר פאסירט זינט דאן.

[illegible]

ווען זי האט געענדיגט דערצעהלען האט מיך דער רוח געטראגען ביי איהר צו פרעגען פון וואנען איהר חתן איז געקומען, און זי האט מיר געענטפערט דאס שטעטלע נישט קלאר:

— ליטע. אדער ליפנע. עפעס אזא נאמען האט עס געהאט — האט זי מיר געזאגט.

איך בין זוי א ווילדע אויפגעשפרונגען פון ארט.

— ליפנע?!... ליפנע?!! — האב איך געגעבען שרייען און זי האט מיך אנגעקוקט ווי איך וואלט ארונטער פון זין.

— יא, ליפנע, וואס איז? וואס האסטו זיך אזוי דערשראקען?

איך האב שוין ווייטער נישט געקאנט רעדען, נאר איך האב קוים ארויסגעשטאמעלט:

— און ווי אזוי האט ער... געהייסען?

— דזאו — האט זי מיר געענטפערט און האט עס מיר נאך פערטייטשט אויף יודיש — יאסעל.

[illegible]

(פארטזעצונג קומט).

קלאבג-קינא CAPITOL זאוואדזקא 16

היינט און פאלג. טעג! גרויסער סוקצעס פון דעם בעריהמטען שטערן אין דער היסטאריע SHIRLEY TEMPLE עם ווירקען מיט John Boles, Jane Darewell

„גאלדהאריגער קונדס"

אויסערן פראגראם: קלאנג-צוגאבע פון P. A. T.

בעסטער רעפערטואר! די נידריגסטע פרייזען: באלקאן 54 גר. | 1 פל. 1.09 זל. | II פל. 85 גר.

בעקאנטמאכונג.

די וואהל-קאמיסיע פון דער יודישער קהלה אין לאדז צו וועהלען א קהלה-ראט איז דערמיט מודיע, אויפ'ן סמך פון די פאר. 21 און 23 פון דער פארארדנונג פון מיניסטער פאר אמונות און פאלקס-בילדונג פונ'ם 24-טען אקטאבער 1930 (טאג-בוך פון דער פוילישער רעפובליק נ' 75 פון 1930 יאהר, פאז. 592), אז די רשימות פון די וועהלער, וואס זענען בערעכטיגט צו שטימען אויף מיטגלידער פון ראט פון דער יודישער קהלה אין לאדז, וועלען אויסגעלעגט ווערן צום נאכזעהן אין לאקאל פון דער יודישער קהלה, פאמארסקא 18, במשך פון 22-טען ביז'ן 30-טען סעפטעמבער ה"י איינשליסליך. חוץ שבת. פון 8 ביז 21 30 אווענד — אין די טעג אבער פון 25-טען און 30-טען סעפטעמבער בלויז פון 8 ביז 15.30 א זייגער.

בעמערקונג: היות דער 25-טער און 30-טער סעפטעמבער ה"י געפעלען ערב-יום-טוב, ווערט איז די דאזיגע טעג די צייט פאר נאכזעהן די וועהלער-רשימות פערקירצט ביז פיר-א-האלבע שעה טאגליך, ד"ה בס"ה מיט 9 שעה, מיט וועלכע ס'ווערט ענטשפרעכענד פערלענגערט די צייט פון נאכזעהן אין די טעג פון 22, 23, 24, 27, 28 און 29-טען סעפטעמבער ה"י.

אין משך פון דער דאזיגער צייט קענען די בערעכטיגטע צום וועהלען קהלה-מיטגלידער אריינטראגען רעקלאמאציעס, סיי בנוגע אריינשטעלען, סיי בנוגע דורכלאזען פערזאנען אין די רשימות.

די וואהל-קאמיסיע פון דער יודישער קהלה אין לאדז בעמערקט דערביי, אז בלויז די פערזאנען, וואס זענען אריינגעטראגען געווארן אין די וועהלער-רשימות וועלען זיך קענען בעטייליגען אין די וואהלען.

נאכ'ן אויבען-דערמאנטען טערמין וועלען קיין שום רעקלאמאציעס נישט גענומען ווערן אין אכט.

וואהל-קאמיסיע פון דער יודישער קהלה
אין לאדז
צו וועהלען א קהלה-ראט.

לאדז, ד. 21-טען סעפטעמבער 1936.

בשורה טובה!
אתרוגים
(ארץ און קארפער)
לולבים
מובחרים שבמובחרים
פון די ערשטע קוועלע
דירעקט צו בעקומען ביי
פישאף, קאשטשעלנא 2
טעל. 169-20.
Import Towar. Kolon. i Owoców Połudn.
B. FISZOFF, Łódź
2 Kościelna 2

די שענסטע
יום-כפור-
וואונשקארטען
קענט איהר נאר בעקומען
אין דער דרוקעריי
בראמבערג
צעגעלניאנא 8 טעל. 255-09

גערענקט, שטשעשליווי
ביי
א גרויסער אויסוואהל פון
אריגינעלע ביליצער און
טאמאשאווער סחורות
אויף אנציגער און פאלטענס
פון די בעסטע קוואליטעטען ווי אויך
פערשידענע רעשטען
מיט 30% ביליגער
קומט און איבערצייגט אייך
R. Szczęśliwy
לאדז, 5 נאוואמיעסקא 5
טעל. 156-09.
גערענקט פראנט II שטאק.

קליינע
אנאנסעז
ו וולאמי
אנאנס ביז 15 טערמער

פרייע פאסטענס
א שוסטער - געזעלען בעשטעלט ווערט פון זאפארט געברויכט פאמארסקא 41, ביים שוסטער.

צו מענער-מאגאזין ווערט געזוכט אן אויספרעסער. אפפרעסער און 2 אונטערמאשינער. 11: ליסטאפאד 31, ה. 1.

א קוואליפיצירטע טרייבערין ווערט געזוכט צו טרייבען זייד. שקאלנא 6, פראנט, פארטער.

ס'ווערען געברויכט פון זאפארט רעפעזירקעס צו סוויטערס ביי ליס, פולנאצנא 11, וו. 28.

מעדלעך, וואס קענען שידעלקאווע ארבייט, קענען זיך ווענדען אין גאלאנטעריע-געשעפט ביי טרומף, זגערסקא 1, גענוי גוטע בעלוינונג.

ראקאלען
צו פערדינגען א שטוב מיט א קוך פאמארסקא 26, צווייטער שטאק. צו ערפאהרען ביי כוואס, סאלנא 6.

א יונגערמאן קען בעקומען לאזשי ביי אן אנשטענדיגע פאמיליע. שרודמיעסקא 7, פראנט, 3. שטאק, וו. 10, פלאטעק.

פערשידענעס
פערלוירען געווארן א טאשען-פארטפעל מיט א פאס אויפ'ן נאמען האמערמעש. קאמיענא 1, וועלכע האבען פאר קיינעם קיין שום ווערט נישט. דער עהרליכער פינדער ווערט געבעטען געגען בעלוינונג אפצוגעבען אויפ'ן אויבענדערמאנטען אדרעס.

געלעגענהייטליך צו פערקויפען ביליג א גוטע 16-ער קעטעל-מאשין צו שטרימף, ווי אויך א פאר 8-ער פלאטען אויסלענדישע, פרישע, 80 ברייט. צו ערפאהרען קילינסקיעגא 21, וו. 17.

בחנם ווערט צוגעפאסט
אלערליי גלעזער!

„OPTICUM"
28 פיעטריקאווער 28
בעזיצט אויף לאגער א גרויסען אויסוואהל פון פערשידענע ברילען, בינאקלען, אלערליי צילינדער-גלעזער, פאסבינירטע גלעזער, טערמאמעטערס, אלעס צו די ביליגסטע פרייזען.
ס'ווערן אויך אויסגעפיהרט ווכטלג רעפאראטורען פינקטליך און רעעל. — געדענקט די אדרעס: עס ווערען אנגענומען אלע ארט רעצעפטען פון די ה"ה דאקטוירים.

בשורה טובה!
ס'איז ערשינען א וויכטיג ספר אין יודיש א נ. „דער יודישער ערציהער", ענטהאלט 33 מאמרים און רעפעראטען פון טאלאנטפולען רעדנער הרה"ג ר' חנוך העניך טשארנאטשאפסקי שליט"א אבד"ק גאלין, בראזשירט פראכטפול 100 עמודים. פרייז מיט פארטא 2.75 זל. „דער יודישער גארטען" 17 רעפעראטען 1.75 זל. צוזאמען 4 זל.
אדרעס: R. B. Czarnoczapka
Golina n Wartą, Polen.
P.K.O. 146 626.

Dr. med.
E. WAJNBERGOWA
אויגען-קראנקהייטען
Dr. med.
M. WAJNBERG
נערוועז-קראנקהייטען
האבען זיך איבערגעצויגען אויף
LEGJONÓW 3 (Zielona)
tel. 172-20.

נײַ-מאשינען
איך קויף און פערקויף געניצטע ניי-מאשינען און נעהם אויך אן אלע ארט רעפעראטורען. אלעס רעיעל און ביליג.
בזשעזשינער 20,
פראנט-געוועלב, מעכאניק.

DR. MED.
G. GERSZTAJN
ספעציאליסט פאר אויגען-קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
Traugutta 12, tel. 175-10
נעמט אן פון 11—2 און פון 5—830 אוו

DR.
Michał URBACH
נערוועז און אינערליכע קראנק.
היילען און פיזיקאלישע טעראפיע
נעמט אן פון 1—2 און פון 5—7 נאכמ.
Zawadzka 15 m. 6 tel. 148-83

ווילסטו פערקויפען
א ניימאשין
און ערצילען
דעם העכסטען פרייז?
ווענד זיך צו:
Skład maszyn do szycia
Singer i Lachman
Łódź, Zydowska 2,
telefon 246-73.

בעקאנטמאכונג.
דאס קאנצעסיאנירטע בישעריפטען-ביורא צו דער געריכטס- און אדמיניסטראטיוו-אינסטאנצען פון
SALOMON ZALCMAN
איז איבערגעטראגען געווארען
פון 1-טען סעפטעמבער ד. י.
פון זגערזשער 23
אויף זגערזשער 50

לעטשניצע
פאר וועניריש קראנקע
פון דאכטוירים ספעציאליסטן
לאדז, זאוואדזקא 1
טעל. 122-73
טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אהענד.
וועניריש-קראנקע, מענערשוואכע און הויט-קראנקהייטען
אנאליזען פון בלוט און אורין
די פערהיטונגס-סטאציע
איז טעטיג א גאנצען מעת לעת
נאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל
א בעראטונג 3 זל.

לעטשניצע
פאר וועבעריש-קראנקע
מענער - שוועכע און הויט-קראנקהייטען
פון ראטשירים ספעציאליסטן
פיעטריקאווער 45
טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אווענט.
פרויען און קינדער נעמט אן א פרוידאקטאר פון 11-1 און פון 5-7 אווענד.
א בעראטונג 3 זל.

הילף און רפואה פאר ברוך-קראנקע

רופטורען) אויף נאוויונקעל, נאפעל ביי מענער, פרויען און קינדער, אויך פאר פערקרימונגען פון רוקענביין (הויקערס), פיס, שיפע פלייצעס און שמערצהאפטע פלאטע-פיס. דאס ליידען איז נישט צו פערנאכלעסיגען, ווייל די פאלגען זענען פאר'ן לעבען בישער און געפעהרליך. דורך מיין מעטאדע ערפונדענע ספעציעלע גומי-הייל-באנדאזשען, וועלכע האלטען צו די גרעסטע פערנאכלעסיגטע געפעהרליכע ברוכען און בעזייטיגען ראדיקאל מיט גאראנטיע אהן בלוטיגע אפעראציע. מיין ספעציאליטעט איז אויך: הייל-אפאראטען און גארסעטען געגען אלערליי פערקריפלונגען, פערקרימטע פלייצעס, פוס, הויקערס ווי אויך שמערצענדע פלאט-פיס. פאר אמפוטירטע אינוואלידען אמעריקאנישע קונסט-פיס (סאלאן-ארבייט).
ביים פראפלאזען זיך נ' מאגען, קישקעס, געבירט-מוטער, עמפפעהל איך ספעציעלע הייל-באנדאזשען לויט דעם סיסטעם פון פראפ. ד"ר גלענארד דער אמת'ער בעריהמטער איז גאנץ פוילען פון אוניווערזיטעט-פראפעסארען אנערקענט
אנערקענונגס-צייגניש און לויב-טרייבען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעט-פראפעסארען:
Prof. Dr. Marischler, Prof. Dr. Barącz,
Dr. B. Kielowski, Dr. Maksymiljan Münzer.
ספעציאליסט
Ortoped NATAN RAPAPORT
מיט 30-יעהריגער פראקטיק אין וויען, דייטשלאנד און לעמבערג, נעמט אן פון 9 פריה ביז 1 בייטאג און 3 ביז 7 אווענד
אין לאדז, פילסודסקיעגא № 23
פערזענליכעס ערשיינען פון קראנקע ביי מיר איז אונבעדינגט נויטיג.

Szczepienia przeciwdyfterytyczne
przeprowadza
Prywatne Pogotowie Lekarskie
Plac Wolności 10
tel. 2222-6

Lek.-Dentysta
Helena Halpern
Nurutowicza 2, tel. 170-96
צוריקגעקעהרט
נעמט אן א גאנצען טאג.

בעקאנטמאכונג.
דערמיט מאך איך בעקאנט דעם ג' לאדזער פובליקום, אז עס איז ערעפענט געווארען די ניי-מאדערנע
טאנץ-שולע
אויף פיעטריקאווער 89
קוזער אפיצינע פארטער
אונטער דער ליטונג פון בעקאנטען דיפלאמירטען טאנץ-לעהרער
S. Rubinsztajn
בעם. פאר אויפגעזירטע שבת און זונטאג פראקטישע לעקציעס.
איינשרייבונגען טעגליך פון 10 ביז 2 און פון 4 ביז 10 אהענד. מיט עכטונג
דיפלאמירטער טאנץ-לעהרער
ס. רובינשטיין.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub. Redaktor odpowiedzialny: Chanon Kaufman
Czcionkami i drukiem tłoc. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21